

 ΑΡΝΟΣ βιβλία με στόχο!

Λατινικά Τετράδιο Σπουδής

Ομάδα Προσανατολισμού - Ανθρωπιστικών Σπουδών
β τεύχος

Προετοιμασία για Πανελλήνιες - Πανεπιστήμιο

γ' Λυκείου

GAIUS IULIUS CAESAR
100-44 π.Χ.

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο για Διδασκαλία & Μελέτη

Μάθημα 30 « Ο Λουκίνιος Μουρήνας και τα ήθη της Ανατολής»

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Ο Λικίνιος Μουρήνας κατηγορήθηκε από τον Κατιλίνα για ανηθικότητα, για έλλειψη προσόντων για το αξίωμα και για «νοθείες» στην «προεκλογική εκστρατεία».	Λάθος
Ο Κικέρωνας ,στο κείμενο, απορρίπτει την κατηγορία της ανηθικότητας με συγκεκριμένη αναφορά στην παραμονή του Μουρήνα στην Ελλάδα.	Λάθος
Οι Ρωμαίοι θεωρούσαν την παρακμή των ηθών των πολιτών συνέπεια των κατακτήσεών τους στην ανατολή.	Σωστό
Ο Μουρήνας, κατά τον Κικέρωνα, έζησε στην Ασία με εγκράτεια.	Σωστό
Ο Μουρήνας, για να αποφύγει τους κινδύνους, υπηρέτησε υπό την ηγεσία του στρατηγού πατέρα του.	Λάθος

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- Murena accusatus est a Cicerone. Λάθος
- Murena in Asia vixit continenter. Σωστό
- Pater Murenae magno adiumento fuit. Λάθος
- Nomen Asiae laus familiae Murenae erat. Σωστό
- Romani vitam in Asia honestam et modestam esse putant. Λάθος
- Accusatores Murenae aliquod dedecus obiecerunt. Σωστό

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

Α	Β
iudex	κατήγορος
vir	δικαστής
adiumentum	άντρας
periculum	βοήθεια
solacium	κίνδυνος
labor	παρηγοριά
suspicio	υποψία
accusator	μόχθος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το ουσιαστικό laus, laudis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η κατηγορία Λάθος
- Το ουσιαστικό dedecus, dedecoris (ουδ. γ' κλ.) σημαίνει : η χαρά Λάθος
- Το ουσιαστικό stipendia, stipendiorum (ουδ. β' κλ.) σημαίνει : οι μισθοί Λάθος
- Το ουσιαστικό virtus, virtutis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η ταπεινότητα Λάθος
- Το ουσιαστικό pietas, pietatis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η ευσέβεια Σωστό

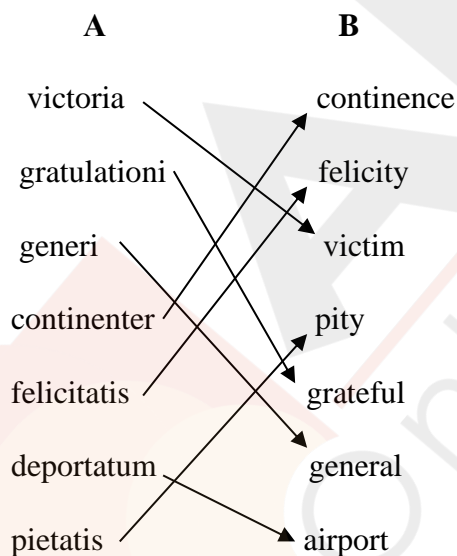
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- laudo, -avi, -atum, -are (1) = επαινώ
- habeo, -ui, -itum, -ere (2) = έχω
- debeo, -ui, -itum, -ere (2) = οφείλω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- video, vidi, visum, videre (2) = βλέπω _____
- mereo, merui, meritum, merere (το ρήμα απαντά και ως αποθετικό της β' συζυγίας, δηλαδή mereor, meritus sum, merēri) (2) = αξίζω _____
- vivo, vixi, victum, vivēre (3) = ζω _____
- obicio, obieci, obiectum, obicere (ανήκει στα 15 της 3ης συζυγίας σε -io) (3) = κατηγορώ _____
- constituo, constitui, constitutum, constituere (3) = δημιουργώ _____
- suscipio, suscepi, susceptum, suscipere (ανήκει στα 15 της 3ης συζυγίας σε -io) (3) = παραλαμβάνω _____

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους.

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά *Murena, Asia* :

Numerus Singularis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Nominativus	Murena	Asia
Genetivus	Murenae	Asiae
Dativus	Murenae	Asiae
Accusativus	Murenam	Asiam
Vocativus	Murena	Asia
Ablativus	Murena	Asia

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **magnum adiumentum, aliquod flagitium** :

Numerus Singularis

Nominativus	magnum adiumentum	aliquod flagitium
Genetivus	magni adiumenti	alicuius flagitii/i
Dativus	magno adiumento	alicui flagito
Accusativus	magnum adiumentum	aliquod flagitium
Vocativus	magnum adiumentum	-
Ablativus	magno adiumento	aliquo flagitio

Numerus Pluralis

Nominativus	magna adiumenta	aliqua flagitia
Genetivus	magnorum adiumentorum	aliquorum flagitiorum
Dativus	magnis adiumentis	aliquibus flagitiis
Accusativus	magna adiumenta	aliqua flagitia
Vocativus	magna adiumenta	-
Ablativus	magnis adiumentis	aliquibus flagitiis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **iudex, suspicio, luxuria, accusator, virtus, pater, vir** :

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	iudicis	suspicionis	luxuriae/luxuriei	accusatoris	virtutis	patris	viri
Dativus	iudici	suspicioni	luxuriae/lucuriei	accusatori	virtuti	patri	viro

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	iudicem	suspicionem	luxuriam/ luxuries	accusatorem	virtutem	patrem	virum
Vocativus							
Ablativus	iudice	suspicione	luxuria/luxurie	accusatore	virtute	patre	viro

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	iudicium	suspicionum		accusatorum	virtutum/ -ium	patrum	virorum
Dativus	iudicibus	suspicionibus		accusatoribus	virtutibus	patribus	viris
Accusativus	iudices	suspiciones		accusatores	virtutes/ -is	patres	viros
Vocativus							
Ablativus	iudicibus	suspicionibus		accusatoribus	virtutibus	patribus	viris

- 4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
habet, debemus, laudare, videt, obiciunt, merere, fuisse :

Praes.	habet	debemus	laudare	videt	obiciunt	merere	esse
Imp.	habebat	debebamus		videbat	obiciebant		
Fut.	habebit	debebitis	laudaturum esse	videbit	obicient		futurum esse/ fore
Perf.	habuit	debuimus	laudavisse	vidit	obiecerunt/ obiecere	meruisse	fuisse
Plusp.	habuerat	debueramus		viderat	obiecerant		
Fut. Ex.	habuerit	debuerimus		viderit	obiecerint		

- 5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **constituta est** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος.

constituta est: γ' ενικό, οριστική παθητικού παρακειμένου του ρήματος **constituo**, **constitui, constitutum, constituere** (3) = δημιουργώ

Μέλλοντας

consituar
consitueris/ consituere
consitetur
consitemur
consitemini

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

consitentur

Υπερσυντέλικος

constituta eram
constituta eras
constituta erat
constitutae eramus
constitutae eratis
constitutae erant

6) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους ρηματικούς τύπους **obiecerunt** και **susceptum** (ρηματικοί τύποι της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io).

A. obiecerunt

- i. β' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα → obicis
- ii. γ' ενικό οριστικής παθητικού ενεστώτα → obicitur
- iii. γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεργητικού παρατατικού → obicerent
- iv. β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα → obicere
- v. απαρέμφατο ενεργητικού ενεστώτα → obicere

B. susceptum

- i. γ' ενικό προστακτικής παθητικού μέλλοντα → suscipitor
- ii. απαρέμφατο παθητικού ενεστώτα → suscipi
- iii. α' πληθυντικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού → susciperemur
- iv. β' πληθυντικό οριστικής παθητικού ενεστώτα → suscipimini
- v. γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα → suscipit

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

(Άσκηση συντακτικού)

Να χαρακτηριστούν συντακτικά όλες οι δοτικές του κειμένου.

adiumento, solacio, gratulatiōni: δοτικές κατηγορηματικές του σκοπού από το fuit.
Αποδίδονται ετερόπρωτα στο υποκείμενο του fuit.

viro: δοτική προσωπική χαριστική. Συνάπτεται με το fuit.

familiae, generi, nomini: δοτικές προσωπικές χαριστικές στο constituta est.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

hic →hi.....

iudices → ...iudex.....

viro →viris.....

patri →patribus.....

rem →res.....

generi →generibus.....

aliquod →aliqua.....

2) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τα παρακάτω ουσιαστικά, επίθετα και αντωνυμίες.

fuit: α' ενικό υποτακτικής παρακειμένου → fuerim.....

habet :β' πληθυντικό υποτακτικής παθητικού υπερσυντελικού) → ... habiti, -ae, -
a essetis.....

debēmus :β' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου) → ...
debuisti.....

laudāre :β' πληθυντικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα) →
laudate.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

obiecērunt :απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου) → ...
obiecisse.....

constituta est :τα 3 γένη του γερουνδιακού) → constituendus, -a, -
um.....

vixit :γ' πληθυντικό προστακτικής ενεργητικού μέλλοντα) →
vivunto.....

vidit :γ' ενικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού) →
videretur.....

deportātum :α' ενικό οριστικής ενεργητικού μέλλοντα) → ...
deportabo.....

3) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τα παρακάτω ουσιαστικά, επίθετα και αντωνυμίες.

hic :αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος → has.....

iudices :ονομαστική ενικού → ... iudex.....

magno :γενική πληθυντικού στο αρσενικό γένος και στον υπερθετικό βαθμό) → ...
maximorum.....

luxuriae :κλητική ενικού → ... luxuria & luxuries.....

rem :αφαιρετική πληθυντικού → ... rebus.....

accusatores :αφαιρετική ενικού → ... accusatore.....

memoria :αιτιατική ενικού → ... memoriam.....

aliquod :γενική ενικού στο γένος όπου βρίσκεται → ...
alicuius.....

bello :αιτιατική πληθυντικού → bella.....

pietatis :ονομαστική ενικού → ... pietas.....

patre :γενική πληθυντικού → patrum.....

triumphum :δοτική ενικού → triumpho.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

fortissimo :αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος και στον συγκριτικό βαθμό
→ fortiora.....

imperatore :δοτική πληθυντικού → ... imperatoribus.....

victoriam :δοτική ενικού→ ... victoriae.....

4)Να κλιθεί η αντωνυμία **is** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	is	ei/ii/i
ΓΕΝΙΚΗ	eius	eorum
ΔΟΤΙΚΗ	ei	eis/iis/is
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	eum	eos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	eo	eis/iis/is
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ea	eae
ΓΕΝΙΚΗ	eius	earum
ΔΟΤΙΚΗ	ea	eis/iis/is
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	eam	eas
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	eā	eis/iis/is
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	id	ea
ΓΕΝΙΚΗ	eius	eorum
ΔΟΤΙΚΗ	ei	eis/iis/is
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	id	ea
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	eo	eis/iis/is

5) Να κλιθεί η συνεκφορά **vir fortissimus** :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	vir fortissimus	viri fortissimi
ΓΕΝΙΚΗ	viri fortissimi	virorum fortissimorum
ΔΟΤΙΚΗ	viro fortissimo	viris fortissimis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	virum fortissimum	viros fortissimos
ΚΛΗΤΙΚΗ	vir fortissime	viri fortissimi
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	viro fortissimo	viris fortissimis

6) Να μετατραπεί η φράση του κειμένου 30 που ακολουθεί από την ενεργητική στην παθητική φωνή.

« Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt»

Quam ob rem non Asiae nomen Murenae ab accusatoribus obiectum
est.....

7) Να γίνει λεπτομερής συντακτική ανάλυση της περιόδου:

«Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit; finem stipendiorum patris victoriam ac triumphum fuisse felicitatis fuit».

meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική (fuit).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

fuit: ρήμα (εδώ απρόσωπο)

meruisse: υποκείμενο του ρήματος fuit και ειδικό απαρέμφατο.

(Murenam): εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου meruisse και ετεροπροσωπία.

stipendia: αντικείμενο του απαρεμφάτου meruisse.

virtutis: γενική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος από το fuit

in bello: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρονικού εντοπισμού στο απαρέμφατο meruisse.

eo: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο bello.

patre imperatore libentissime meruisse pietātis fuit: κύρια πρόταση κρίσεως, αφού εκφέρεται με οριστική (fuit).

fuit: ρήμα (εδώ απρόσωπο).

meruisse: υποκείμενο του ρήματος fuit και ειδικό απαρέμφατο.

(Murenam): εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου meruisse και ετεροπροσωπία.

pietatis: γενική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος από το fuit

libentissime: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο απαρέμφατο meruisse.

patre imperatore: ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή. Η λέξη patre λειτουργεί ως υποκείμενο, ενώ η λέξη imperatore λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός του υποκειμένου, αφού είναι λέξη που δηλώνει αξίωμα. (Ανάλυση μετοχής: cum + υποτακτική παρατατικού του sum = cum pater imperator esset).

finem stipendiorum patris victoriam ac triumphum fuisse felicitatis fuit: κύρια πρόταση κρίσεως που εκφέρεται με οριστική (fuit).

fuit: ρήμα (εδώ απρόσωπο).

fuisse: υποκείμενο του ρήματος fuit και ειδικό απαρέμφατο

finem: υποκείμενο του απαρεμφάτου fuisse.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

victoriam [ac] triumphum: κατηγορούμενα στο υποκείμενο finem (του παρεμφάτου fuisse), που συνδέονται παρατακτικά - συμπλεκτικά.

stipendiōrum: γενική υποκειμενική στο finem.

patris: γενική υποκειμενική στις λέξεις victoriam και triumphum

felicitationis: γενική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος από το fuit

8) Να αναλυθεί η μετοχή susceptum του κειμένου 30 σε δευτερεύουσα πρόταση.

Η μετοχή susceptum είναι επιθετική/αναφορική μετοχή, στις λέξεις flagitium και dedecus που είναι άμεσα αντικείμενα στο ρήμα obierunt. Επιπλέον, η μετοχή χρησιμοποιείται ως επιθετικός προδιορισμός στα παραπάνω αντικείμενα και επειδή βρίσκεται σε χρόνο παρακείμενο εκφράζει το προτερόχρονο. Ισοδυναμεί και αναλύεται σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση που εισάγεται με μία αναφορική αντωνυμία (που πρέπει να συμφωνεί σε γένος και αριθμό με τη μετοχή) και εκφέρεται με οριστική. Δηλαδή:

quod in Asia susceptum est (susceptum erat).

9) Να μεταγραφεί ο υποθετικός λόγος του κειμένου 30 «si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus», σε όλα τα άλλα είδη.

«si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murēnam laudare debemus».

Ο παραπάνω υποθετικός λόγος έχει τη μορφή

Υπόθεση: si + οριστική (habet: ενεστώτας)

Απόδοση: οριστική ([laudare] debemus: ενεστώτας)

Επομένως, ανήκει στο α' είδος, υπόθεση ανοικτή στο παρόν.

Πρέπει να μεταγραφεί στα υπόλοιπα είδη, δηλαδή:

A. στην υπόθεση ανοικτή στο παρελθόν και μέλλον.

B. στο β' είδος, δηλ. στο αντίθετο του πραγματικού (ή το απραγματοποίητο) σε παρόν και παρελθόν.

Γ. στο γ' είδος, δηλ. στην υπόθεση δυνατή σε παρόν και μέλλον.

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΙΔΗ

A1. ανοικτή υπόθεση στο παρελθόν

«**Si habuit Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debuimus**».

A2. ανοικτή υπόθεση στο μέλλον

«**Si habebit Asia suspiciōnem quandam luxuriae, Murēnam laudāre debebimus**».

B1. β' είδος: αντίθετο του πραγματικού (ή το απραγματοποίητο) στο παρόν

Μορφή:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Υπόθεση: si + υποτακτική παρατατικού

Απόδοση: υποτακτική παρατατικού

«**Si haberet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare deberemus**».

B2. β' είδος: αντίθετο του παραγματικού (ή το απραγματοποίητο) στο παρελθόν.

Μορφή:

Υπόθεση: si + υποτακτική υπερσυντελικού

Απόδοση: υποτακτική υπερσυντελικού

«**Si habuisset Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debuissemus**».

Γ. στο γ' είδος, δηλ. στην υπόθεση δυνατή σε παρόν και μέλλον.

Μορφή:

Υπόθεση: si + υποτακτική ενεστώτα

Απόδοση: υποτακτική ενεστώτα

«**Si habeat Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debeamus**».

10) ob rem: να δηλωθεί το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Γενικά, ο προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου εκφέρεται με τις προθέσεις propter (συχνότερα), ob, per (λιγότερο συχνά) + αιτιατική. Αν είναι πρόσωπο, εκφέρεται με την πρόθεση causa ή gratia (σπανιότερα) + γενική του προσώπου. Επίσης, το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο όχι σπάνια εκφέρεται και με απλή αφαιρετική.

Στην προκειμένη περίπτωση:

- i. propter rem
- ii. per rem
- iii. re (απλή αφαιρετική)

Μάθημα 31 « Η γενναιότητα δε βγαίνει πάντα σε καλό»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Η σιδερένια πειθαρχία του ρωμαϊκού

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

στρατού ήταν μία από τις βασικές αιτίες της αποτελεσματικότητάς του.

Σωστό

Ο Σαλλούστιος παρατηρεί ότι στους πρώτους αιώνες της αυτοκρατορίας ήταν συχνότερη η τιμωρία για εγκατάλειψη θέσης και υποχώρηση.

Λάθος

Ο ύπατος Τίτος Μάνλιος φοβόταν τους αντιπάλους και δεν ήθελε οι στρατιώτες του να τους προκαλέσουν.

Λάθος

Ο ύπατος τιμώρησε παραδειγματικά τον γιο του, γιατί απογύμνωσε το νεκρό από τα όπλα του.

Λάθος

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- T. Manlius consul, vir nobilissimi generis, Latino bello exercitui Latino praefuit. Λάθος
- Consul edixerat ut omnes milites Romani pugna absterent. Σωστό
- Adulescens non paruit patri et pugna non abstinuit. Σωστό
- Dux hostium fortiori filio consulis hasta com transfixit. Λάθος
- Manlius filium suum, cuius opera hostes fugati sunt, morte multavit. Σωστό

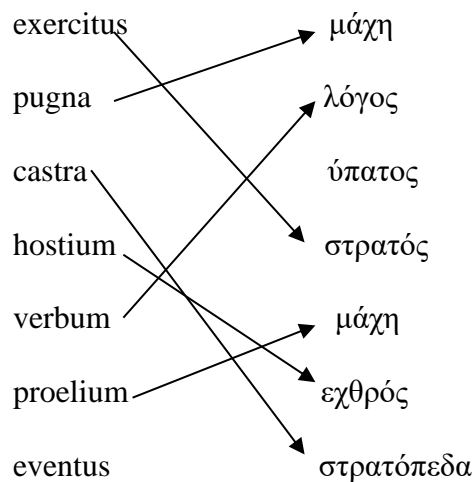
B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B

A	B
consul	έκβαση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το επίθετο nobilis (αρσ. γ' κλ.) σημαίνει : ο πλούσιος Δάθος
- Το επίρρημα aliquando σημαίνει : όταν Δάθος
- Το επίθετο paulus (αρσ. γ' κλ.) σημαίνει : πολύς Δάθος
- Το ουσιαστικό certamen, certaminis (ουδ. γ' κλ.) σημαίνει : ο αγώνας Σωστό
- Το ουσιαστικό fuga, fugae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η κρυψώνα Δάθος

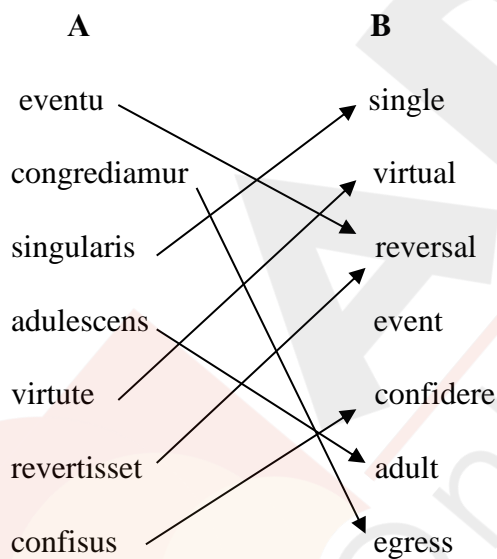
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- praeterequito, praeterequitavi, praeterequitatum, praeterequitare (1) = περνώ έφιππος μπροστά από
- pugno, pugnavi, pugnatum, pugnare (1) = πολεμώ
- spolio, spoliavi, spoliatum, spoliare (1) = απογυμνώνω
- fugo, fugavi, fugatum, fugāre (1) = τρέπω σε φυγή
- multo, multavi, multatum, multāre (1) = τιμωρώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- absterneo, abstinui, abstentum, abstinere (2) = απέχω
- permoveo, permovi, permotum, permovere (2) = παρακινώ
- edico, edixi, edictum, edicere (Προστακτική ενεργητικού ενεστώτα:edic) (2) = διατάζω
- lacesso, laccessivi, laccessitum, laccessere (2) = προκαλώ
- congredivior, congressus sum, congressum, congredivi αποθετικό (ανήκει στα 15 σε -io) (3) = συγκρούομαι
- cerno, crevi, cretum, cernere (στο κείμενο είναι απρόσωπο: cernitur, conspectum est, cerni) (3) = κρίνω
- confido, confisus sum, confisum, confidere ημιαποθετικό (3) = εμπιστεύομαι

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις παρακάτω λέξεις της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους.

Γραμματική

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά Titus Manlius, Latinus :

Numerus Singularis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Nominativus	Titus Manlius	Latinus
Genetivus	Titi Manlii(-i)	Latini
Dativus	Tito Manlio	Latino
Accusativus	Tito Manlium	Latinum
Vocativus	Tite Manli	Latine
Ablativus	Tito Manlio	Latino

Numerus Pluralis

Nominativus	-	Latini
Genetivus	-	Latinorum
Dativus	-	Latinis
Accusativus	-	Latinos
Vocativus	-	Latini
Ablativus	-	Latinis

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές *nobile genus, hoc verbum* :

Numerus Singularis

Nominativus	<i>nobile genus</i>	<i>hoc verbum</i>
Genetivus	<i>nobilis generis</i>	<i>huius verbi</i>
Dativus	<i>nobili generi</i>	<i>huic verbo</i>
Accusativus	<i>nobile genus</i>	<i>hoc verbum</i>
Vocativus	<i>nobile genus</i>	-
Ablativus	<i>nobili genere</i>	<i>hoc verbo</i>

Numerus Pluralis

Nominativus	<i>nobilia genera</i>	<i>haec verba</i>
Genetivus	<i>nobilium generum</i>	<i>horum verborum</i>
Dativus	<i>nobilibus generibus</i>	<i>his verbis</i>
Accusativus	<i>nobilia genera</i>	<i>haec verba</i>
Vocativus	<i>nobilia genera</i>	-
Ablativus	<i>nobilibus generibus</i>	<i>his verbis</i>

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των τύπων *consul, exercitus, adulescens, vis, filius, fortiori, bellum* :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	consulis	exercitus	adulescentis	-	filii/i	fortioris	belli
Dativus	consuli	exercitui	adulescenti	-	filio	fortiori	bello
Accusativus	consulem	exercitum	adulescentem	vim	filium	fortiorem	bellum
Vocativus							
Ablativus	consule	exercitu	adulescente	vi	filio	fortiore	bello

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	consulum	exercituum	adulescentium		filiorum	fortiorum	bellorum
Dativus	consulibus	exercitibus	adulescentibus		filiis	fortioribus	bellis
Accusativus	consules	exercitus	adulescentes/is	vim	filios	fortiores	bella
Vocativus			adulescentes				
Ablativus	consulibus	exercitibus	adulescentibus	vi	filiis	fortioribus	bellis

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
praefuit, abiret, cernatur, confidens, ruit, revertisset, congregiamur :

Praes.	praest	abeat	cernatur	confidens	revertatur	congregiamur	
Imp.	praerat	abiret	cerneretur		reverteretur	congedemur	
Fut.	praerit	abiturus sit		confisurus	reversurus sit	congressuri simus	
Perf.	praefuit	abierit	conspectum sit	confisus	reverterit/ revrsus sit	congressi simus	
Plusp.	praefuerat	abiiset	conspectum esset		Revertisset/reversus esset	congressi essemus	
Fut. Ex.	praefuerit						

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **abstinerent** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

abstinerent : γ' πληθυντικό υποτακτική ενεργητικού παρατατικού του ρήματος
abstineo, abstinui, abstentum, abstinere (2) = απέχω

Μέλλοντας

abstineo
abstines
abstinet
abstinemus
absstinetis
abstinent

Υπερσυντέλικος

abstinueram
abstinueras
abstinuerat
abstinueramus
abstinueratis
abstinuerant

6) Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

nobili: ονομαστική ενικού στο γένος που βρίσκεται → nobile_____

exercitui: ονομαστική πληθυντικού → exercitus_____

omnes: αιτιατική πληθυντικού → omnes_____

hostium: γενική ενικού → hostis_____

his: στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού → hoc_____

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

viribus: αφαιρετική ενικού → vi_____

certamen: αιτιατική ενικού → certamen_____

fortior: ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους → fortiora_____

cuius: γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται → quorum_____

mortem: αιτιατική πληθυντικού → mortes/-is_____

Άσκηση :

Να αναγνωριστούν οι αφαιρετικές του κειμένου *hastā, armis, operā*.

hastā: οργανική αφαιρετική του οργάνου στο *transfixit*.

armis: κυρίως αφαιρετική του χωρισμού στο *spoliavit*.

operā: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *fugati sunt*.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

Nobili genere →*nobilibus generibus*.....

exercitui →*exercitibus*.....

omnes →*omnis*.....

eius →*eorum*.....

proelio →*proeliis*.....

eventu →*eventibus*.....

consulis →*conulum*.....

2) Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

nobili: ονομαστική ενικού στο γένος που βρίσκεται →
nobile.....

exercitui: ονομαστική πληθυντικού → ...exercitus.....

omnes: αιτιατική πληθυντικού → omnes.....

hostium: γενική ενικού → hostis.....

his: στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού → hoc.....

viribus: αφαιρετική ενικού → vi.....

certamen: αιτιατική ενικού → certamen.....

fortior: ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους →
fortiora.....

cuius: γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται →
quorum.....

mortem: αιτιατική πληθυντικού → mortes/-is.....

3) Να κλιθεί η αντωνυμία hic στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	hic	hi
ΓΕΝΙΚΗ	huius	horum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hunc	hos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	haec	hae
ΓΕΝΙΚΗ	huius	harum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hoc	has
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	hoc	haec
ΓΕΝΙΚΗ	huius	horum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hoc	haec
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his

4) Να κλιθεί η συνεκφορά singular proelium :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	proelium	proelia
ΓΕΝΙΚΗ	proelii/i	proeliorum
ΔΟΤΙΚΗ	proelio	proeliis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	proelium	proelia
ΚΛΗΤΙΚΗ	proelium	proelia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	proelio	proeliis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) **nobili, fortior**: Να αντικατασταθούν τα επίθετα στα παραθετικά τους, να σχηματιστούν τα αντίστοιχα επιρρήματα καθώς και τα παραθετικά τους.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
nobili	nobiliore	nobilissimo
fortis	fortior	fortissimus

Επίρρημα

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
nobiliter	nobilius	nobilissime
fortiter	fortius	fortissime

1) Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική στην πρόταση:

[...] a duce hostium his verbis proelio lacessitus est.

Ενεργητική σύνταξη: Dux hostium his verbis proelio eum lacessivit.

2) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος:

exercitui: γενική ή δοτική ως αντικείμενο στο praefuit

castris: δοτική ή αφαιρετική απομάκρυνσης/χωρισμού στο abiret

paulo: αφαιρετική συγκριτική ή του μέτρου-διαφοράς στο post

proelii: γενική υποκειμενική ή αντικειμενική στο eventu

eventu: αφαιρετική ποσητικού αιτίου ή εκτίμησης/κρίσης στο cernatur

quanto: δοτική ή αφαιρετική μέτρου-διαφοράς στο antecellat

viribus: αφαιρετική μέσου ή μέτρου-διαφοράς στο confisus

cupiditate: αφαιρετική εξωτερικού ή εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο permotus

consulis: γενική υποκειμενική ή αντικειμενική στο iniussu

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- 3) **peto**: Να γράψετε το β' και γ' ενικό πρόσωπο σε όλους τους χρόνους της οριστικής, υποτακτικής και τα απαρέμφατα της φωνής.

Οριστική: petis/petit, petebas/petebat, petes/petet, petivisti (petisti)/petivit (petiit), petiveras (petieras)/ petiverat (petierat), petiveris (petieris)/ petiverit (petierit)

Υποτακτική: petas/petat, peteres/peteret, petiturus,-a,-um sis/sit, petiveris (petieris)/petiverit (petierit), petivisses (**petisses**)/petivisset (**petisset**)

Απαρέμφατα: petere, petiturum,-am,-um esse, petivisse (**petisse**)

- 4) **Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις προτάσεις που ακολουθούν:**

Fortior hoste hastā eum transfixit et armis spoliavit (adulescens).

→ Ab adulescente fortiore hoste hastā is transfixus est et armis spoliatus est.

Statim hostes fugā salutem petiverunt.

→ Statim ab hostibus fugā salus petita est.

Sed consul adulescentem morte multavit.

→ Sed a consule adulescens morte multatus est.

- 5) **Tum adulescens in certamen ruit: Να δηλώσετε τον σκοπό με όλους τους δυνατούς τρόπους. (certo¹)**

- a) certatum
- b) certandi causā/gratiā
- c) in/ad certandum
- d) ut adulescens certaret
- e) qui certaret

- 11) **fortior hoste: Να δηλωθεί ο β' όρος σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.**

fortior hoste: **fortior quam hostis**[quam και ομοιόπτωτα με τον α' όρο (ενν. adulescens)]

Μάθημα 32 « Ένας πανηγυρικός της λογοτεχνίας»**A) Ερμηνευτική προσέγγιση****Ασκήσεις:**

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Ο Αρχίας ήταν Ρωμαίος ποιητής που είχε χάσει τα πολιτικά δικαιώματα.	Λάθος
Ο ποιητής Αρχίας είχε χάσει τη ρωμαϊκή υπηκοότητα με πρόφαση τεχνικούς λόγους.	Σωστό
Ο λόγος του Κικέρωνα εστιάζει στην απόκρουση των κατηγοριών κατά του Αρχία.	Λάθος
Κατά τον ρήτορα η κύρια προσφορά της λογοτεχνίας είναι η παράθεση υποδειγματικών προτύπων συμπεριφοράς.	Σωστό
Ο Κικέρωνας θεωρεί μεγαλύτερη την προσφορά της λογοτεχνίας στη διάπλαση του χαρακτήρα του.	Σωστό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

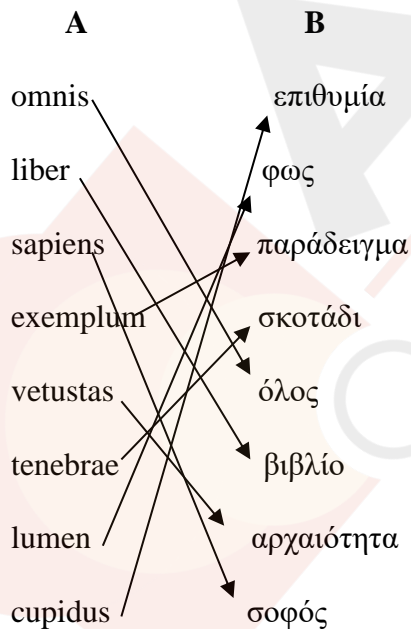
2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- In omnibus libris et vocibus sapientium sunt exempla virorum magnae fortitudinis. Σωστό
- Haec exempla in tenebris iacent. Σωστό
- Scriptores nobis reliquerunt multa exempla, ut ea imitemur. Σωστό
- Cicero dimicare pro patria non potuit. Λάθος
- Expetendo laudem honores nostrum animum conformare debemus. Σωστό

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τους τύπους της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B :

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Το επίθετο excellens, excellentis (γ' κλ.) σημαίνει : ο θαυμάσιος Λάθος
- Το ουσιαστικό laus, laudis (θηλ. β' κλ.) σημαίνει : η τιμή Λάθος
- Το ουσιαστικό cruciatus, sruiciatus (αρε. δ' κλ.) σημαίνει : το βάσανο Σωστό
- Το ουσιαστικό mors, mortis (θηλ. β' κλ.) σημαίνει :η ζωή Λάθος
- Το ουσιαστικό dimicatio, dimicationis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : ο αγώνας Σωστό

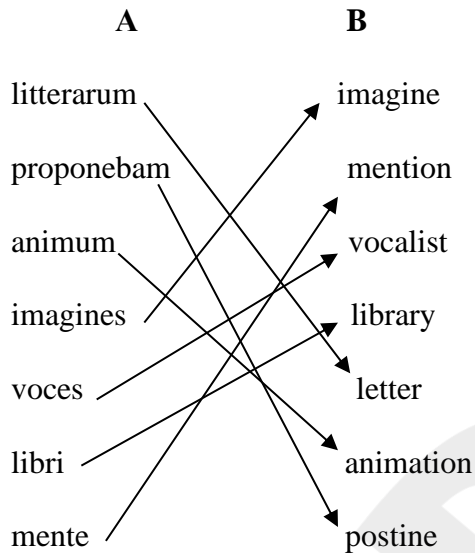
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- imitor, imitatus sum, imitari (αποθετικό) (1) = μιμούμαι
- administro, administravi, administratum, administrare (1) = διαχειρίζομαι
- cogito, cogitavi, cogitatum, cogitare (1) = σκέπτομαι
- conformo, conformavi, conformatum, conformare (1) = διαμορφώνω
- intueor, intuitus sum, intueri (αποθετικό) (1) = κοιτάζω
- iaceo, iacui, iacitum, iacere (2) = παραμένω
- accedo, accessi, accessum, accedere (3) = συνοδεύω
- relinquo, reliqui, relictum, relinquere (3) = αφήνω
- gero, gessi, gestum, gerere (3) = διοικώ
- propono, proposui, propositum, proponere (3) = βάζω μπροστά μου ως παράδειγμα
- colo, colui, cultum, colere (3) = λατρεύω
- expeto, expeti(v)i, expetitum, expetere (3) = επιδιώκω
- duco, duxi, ductum, ducere → β' ενικό προστακτικής ενεστώτα: duc (3) = θεωρώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- obicio, obieci, obiectum, obicere (ανήκει στα 15 ρήματα σε -io που κλίνονται σαν το capio) (3) = ρίχνω

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγενείας τους.

Γραμματική

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν οι τύποι **mens, cruciatus** :

Numerus Singularis

Nominativus	mens	cruciatus
Genetivus	mentis	cruciatus
Dativus	menti	cruciatui
Accusativus	mentem	cruciatum
Vocativus	mens	cruciatus
Ablativus	mente	cruciatu

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Pluralis

Nominativus	mentes	cruciatus
Genetivus	mentium	cruciatuum
Dativus	mentibus	cruciatibus
Accusativus	mentes/is	cruciatus
Vocativus	mentes/is	cruciatus
Ablativus	mentibus	cruciatibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές *omnis liber, scriptor Graecus* :

Numerus Singularis

Nominativus	omnis liber	scriptor Graecus
Genetivus	omnis liberi	scriptoris Graeci
Dativus	omni libro	scriptori Graeco
Accusativus	omnem librum	scriptorem Graecum
Vocativus	omnis liber	scriptor Graece
Ablativus	omni libro	scriptore Graeco

Numerus Pluralis

Nominativus	omnes libri	scriptores Graeci
Genetivus	omnium librorum	scriptorium Graecum
Dativus	omnibus libris	scriptoribus Graecis
Accusativus	omnes/omnis libros	scriptores Graecos
Vocativus	omnes libri	scriptores Graeci
Ablativus	omnibus libris	scriptoribus Graecis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών *sapiens, vox, lumen, imago, cruciatus, liber, vir* :

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	sapientis	vocis	luminis	imaginis	cruciatus	libri	viri
Dativus	sapienti	voci	lumini	imagini	cruciatui	libro	viro
Accusativus	sapientem	vocem	lumen	imaginem	cruciatum	librum	virum

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Vocativus							
Ablativus	sapiente	voce	lumine	imagine	cruciatu	libro	viro

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	sapientium	vocum	luminum	imagimum	cruciatuum	librorum	virorum
Dativus	sapientibus	vocibus	luminibus	imaginibus	cruciatibus	libris	viris
Accusativus	sapientes/is	voces	lumina	imagines	cruciatu	libros	viros
Vocativus						libri	
Ablativus	sapientibus	vocibus	luminibus	imaginibus	cruciatu	libris	viris

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
fuerunt, iacerent, accederet, reliquerunt, proponebam, obicere

Praes.	sunt	iaceant	accadat	relinquunt	propono	obicere
Imp.	erant	iacerent	accederet	relinquebant	proponebam	
Fut.	erunt	iacitura sint	accessurum sit	relinquent	proponam	obiecturum esse
Perf.	fuerunt	iacuerint	accesserit	reliquerunt/reliquere	proposui	obicisse
Plusp.	fuerant	iacuissent	accessisset	reliquissent	proposueram	
Fut. Ex.	fuerint				proposuero	

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **accederet** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος.

accederet: γ' ενικό υποτακτικής ενεργητικού παρατατικού του ρ. *accedo, accessi, accesum, accedere* (3) = συνοδεύω

Μέλλοντας

accedam

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

accedes
accedet
accedemus
accedetis
accedent

Υπερσυντέλικος

accesseram
accesseras
accesserat
accesseramus
accesseratis
accesserant

6) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

sunt: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο) → futuros esse/fore

iacerent: το β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή → iaceatis

accederet: η γενική του γερουνδίου → accedendi

intuendum: το β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα → intuemini

reliquerunt: το γ' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο) → relicтури sint

gerendi: το γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή → gessisset

proponebam: το α' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή → proposuerimus

colendo: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή → colunto

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

obicere: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα → obice

potui: το β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα → potestis

Άσκηση :

Να γίνει γραμματική και συντακτική αναγνώριση των γερονδίων του κειμένου.

ad intuendum: αιτιατική του γερονδίου του ρήματος intueor, intuitus sum, intuēri (2). Εμπρόθετη αιτιατική του γερονδίου που δηλώνει σκοπό στο ρήμα reliquerunt.

ad imitandum: αιτιατική του γερονδίου του ρήματος imitor, imitatus sum, imitāri (1)1 αποθετικό. Εμπρόθετη αιτιατική του γερονδίου που δηλώνει σκοπό στο ρήμα reliquerunt.

gerendi: γενική του γερονδίου, του ρήματος gero, gessi, gestum, gerēre (3). (Απρόθετη) γενική του γερονδίου ως συμπλήρωμα στο επίθετο cupidus, γενική αντικειμενική.

administrandi: γενική του γερονδίου, του ρήματος administro, administravi, administratum, administrāre (1). (Απρόθετη) γενική του γερονδίου ως συμπλήρωμα στο επίθετο cupidus, γενική αντικειμενική.

colendo: αφαιρετική του γερονδίου, του ρήματος colo, colui, cultum, colēre (3). Απρόθετη αφαιρετική του γερονδίου που δηλώνει τρόπο στο ρήμα conformabam.

cogitando: αφαιρετική του γερονδίου, του ρήματος cogito, cogitavi, cogitatum, cogitāre (1). Απρόθετη αφαιρετική του γερονδίου που δηλώνει τρόπο στο ρήμα conformabam.

expetendo: αφαιρετική του γερονδίου, του ρήματος expeto, expeti(v)i, expetitum, expetēre (3). Απρόθετη αφαιρετική του γερονδίου που δηλώνει τον τρόπο. Λειτουργεί ως επεξήγηση στο επίρρημα sic.

ducendo: αφαιρετική γερονδίου, του ρήματος ducō, duxi, ductum, ducēre (3). Απρόθετη αφαιρετική του γερονδίου που δηλώνει τον τρόπο. Λειτουργεί ως επεξήγηση στο επίρρημα sic.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

omnes →omnis.....

lumen →lumina.....

nobis →mei.....

excellentes →excellentem.....

mentem →mentes/mentis.....

laudem →laudes.....

corporis →corporum.....

2) Να συμπληρωθεί ο κατάλληλος τύπος του γερουνδίου

Adolescens cupidus proeliandi erat (proelior)

Adolescens ad certandum ruit (certo)

Hostes fugiendo (αφαιρετική)..... salutem petiverunt (fugio)

Ars (=τέχνη) scribendi..... difficilis est (scribo)

Adversarius peritus bellandi erat (bello)

3) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

libri: η ονομαστική ενικού → liber

sapientium: η αφαιρετική ενικού → sapiente (ουσιαστικοποιημένη μετοχή).

quae: η γενική ενικού → cuius

omnia: η αιτιατική ενικού → omne

lumen: η αιτιατική πληθυντικού → lumina

multas imagines: η δοτική πληθυντικού → multis imaginibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

rem publicam: η γενική ενικού → rei publicae

nobis: η αφαιρετική πληθυντικού → a nobis

mentem: η γενική πληθυντικού → mentium

corporis: η ονομαστική πληθυντικού → corpora

4) multas, parvi: να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων στην ίδια πτώση, γένος και αριθμό. Επίσης να γραφούν τα επιρρήματά τους και τα παραθετικά τους.

multas:

Επίθετο

plures, plurimas

Επίρρημα

multum, plus, plurimum

parvi:

Επίθετο

minoris, minimi

Επίρρημα

non multum/paulum, minus, minime

5) Να γίνει συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων του κειμένου:

sapientium → γενική υποκειμενική στο voces

in tenebris → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κατάστασης στο ρήμα iacerent

Graeci → παράθεση στο scriptores

cupidus → επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο proronebam, αναφέρεται στο ego

mihī → έμμεσο αντικείμενο στο proronebam

excellentes → ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο homines

cruciatus → υποκείμενο του απαρεμφάτου esse (ετεροπροσωπία)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

mortis → γενική επεξηγηματική στο pericula

me → αντικείμενο στο απαρέμφατο obicere (άμεση αυτοπάθεια)

obicere → αντικείμενο ρήματος, τελικό απαρέμφατο

6)intuendum: να γραφούν οι ονομαστικοί τύποι.

intuendum:

	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	intueri	intuens
Μέλλοντας	niturum,am,um esse inituros,as,a esse	Initurus,a,um
Παρακείμενος	intuitum,am,um esse intuitos,as,a esse	intuitus,a,um
Συντελεσμένος Μέλλοντας	intuitum,am,um fore intuitos,as,a fore	

Σουπίνο	Γερούνδιο	Γερονδιακό
Αιτ. intuitum	Γεν. intuendi	intuendus, -a, -um
Αφαιρ. intuitu	Δοτ. intuendo	
	Αιτ. intuendum	
	Αφαιρ. intuendo	

7)[...] ad imitandum (multas imagines): να γίνει η γερονδιακή έλξη και να δηλωθεί αν είναι υποχρεωτική ή προαιρετική.

[...] ad imitandas multas imagines (είναι υποχρεωτική η γερονδιακή έλξη)

8)[...] ad intuendum [multas imagines]: να μεταφερθεί στις άλλες μορφές του σκοπού.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τελική πρόταση: reliquerunt nobis [...] ut intueremur multas imagines

Αναφορική-τελική πρόταση: reliquerunt nobis [...] qui intueremur multas imagines.

Σουπίνο: reliquerunt nobis [...] intuitum multas imagines.

Ad + αιτιατική γερονδίου: reliquerunt nobis [...] ad intuendas multas imagines (υποχρεωτική γερονδιακή έλξη).

causa/gratia + γενική γερονδίου: multarum imaginum intuendarum causa/gratia (υποχρεωτική γερονδιακή έλξη)

9) nisi ... accederet → quae iacerent ... omnia: να μετατραπεί ο υποθετικός λόγος ώστε να δηλώνει α) ανοικτή υπόθεση στο μέλλον ,β) υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

α. Ανοιχτή υπόθεση στο μέλλον

nisi ... accedet (οριστική μέλλοντα) → quae iacebunt (οριστική μέλλοντα) ... omnia

β. Υπόθεση δυνατή ή πιθανή

nisi ... accedat (υποτακτική ενεστώτα) → quae iaceant (υποτακτική ενεστώτα) ... omnia

10) Να μετατραπούν οι παρακάτω πρότασεις σε πλάγιο λόγο με εξάρτηση «Cicero dixit»:

a. Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas.

Cicero dixit plenos omnes esse libros, plenas sapientium voces, plenam exemplorum vetustatem

b. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam.

Cicero dixit se colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem suam conformare.

11) Να μετατραπεί η παρακάτω πρόταση σε ευθύ λόγο:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

[...] omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo [...].

→[...] omnes cruciatus (ονομαστική) corporis et omnia pericula (ονομαστική) mortis parvi sunt [...]

Μάθημα 33 « Καιρός για ανασυγκρότηση»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Ο Μαρκέλλος υπήρξε φιλικά προσκείμενος στον Ιούλιο Καίσαρα.	Λάθος
Ο Ιούλιος Καίσαρας είχε εξορίσει τον Μάρκελλο στη Μυτιλήνη.	Σωστό
Ο Καίσαρας επέτρεψε στον Μάρκελλο να επιστρέψει στη Ρώμη από την εξορία του.	Σωστό
Ο Κικέρωνας προτείνει στον Καίσαρα ένα ευρύ πρόγραμμα ανασυγκρότησης.	Σωστό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο Κικέρωνας πιστεύει ότι ο εμφύλιος πόλεμος θα μπορούσε να αποφευχθεί.	Λάθος
Ο Καίσαρας είχε δείξει αυτοσυγκράτηση κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου.	Σωστό

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- Bellum civile necesse fuit. Λάθος
- Impetu belli multa percussa et prostrata errant. Σωστό
- Caesar omnia quae iacebant percussa et prostrate potuit excitare. Σωστό
- Libidines a C. Caesare compresae errant. Σωστό
- Caesar omnia quae dilapsa diffexerunt servis legibus vinxit. Σωστό
- In bello civili multa uter dux fecit armatus quae idem logatus fieri prohibuisset. Σωστό

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τους τύπους της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B

A	B
impetus	αυστηρός
bellum	ορμή
iudicium	πόλεμος
libido	δικαιοσύνη
suboles	πάθος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

dilabor απόγονος
severus ↘ καταρρέω

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- ο ουσιαστικό impetus, impetus (αρσε. δ' κλ.) σημαίνει : η ορμή → Σωστό
- Το ουσιαστικό iudicium, iudicii(ουδ. β' κλ.) σημαίνει : η αδικία → Λάθος
- Το ουσιαστικό fides, fidei (θηλ. ε' κλ.) σημαίνει : η απιστία → Σωστό
- Το ουσιαστικό libido, libidinis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : το πάθος → Σωστό
- Το ουσιαστικό subdoles, subdolis (θηλ γ'. κλ.) σημαίνει : οι πρόγονοι → Λάθος

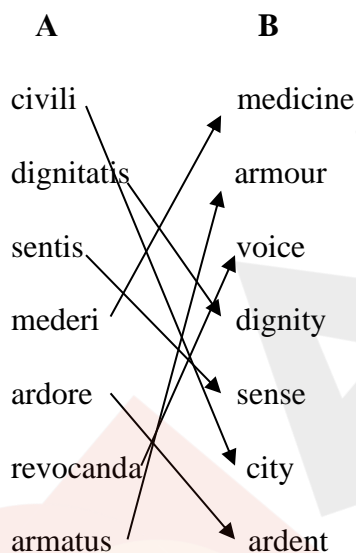
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- revoco, revocavi, revocatum, revocare (1) = αποκαθιστώ
- sano, sanavi, sanatum, sanare (1) = θεραπεύω
- iaceo, iacui, iacitum, iacere (2) = βρίσκομαι
- medeor, sanavi, mederi (αποθ.) (2) = θεραπεύω
- percello, percelui, perculsum, percellere (3) = ανατρέπω
- posterno, prostraci, prostratum, prosternere (3) = ρίχνω κάτω
- comprimo, compressi, compressum, comprimere (3) = χαλιναγωγώ
- perdo, perdidi, perditum, perdere (3) = χάνω
- dilabor, dilapsus sum, dilabi (αποθ.) (3) = καταρρέω
- sentio, sensi, sensum, sentire (4) = αισθάνομαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- vinco, vinxi, vinctum, vincere (4)= δένω

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης A με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης B βάσει της ετυμολογικής συγγενειάς τους.

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν οι τύποι **impetus**, **dignitas**:

Numerus Singularis

Nominativus	impetus	dignitas
Genetivus	impetus	dignitatis
Dativus	impetui	dignitatis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	impetum	dignitatem
Vocativus	impetus	dignitas
Ablativus	impetu	dignitate

Numerus Pluralis

Nominativus	impetus	dignitates
Genetivus	impetuum	dignitat(i)um
Dativus	impetibus	dignitatibus
Accusativus	impetus	dignitates(-is)
Vocativus	impetus	dignitates
Ablativus	impetibus	dignitatibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές *severa lex, civile bellum* :

Numerus Singularis

Nominativus	severa lex	civile bellum
Genetivus	severae legis	civilis belli
Dativus	severae legi	civili bello
Accusativus	severam legem	civile bellum
Vocativus	severa lex	civile bellum
Ablativus	severā lege	civili bello

Numerus Pluralis

Nominativus	severae leges	civilia bella
Genetivus	severarum legum	civilium bellorum
Dativus	severis legibus	civilibus bellis
Accusativus	severas leges	civilia bella
Vocativus	severae leges	civilia bella
Ablativus	severis legibus	civilibus bellis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των τύπων *omne, quod, fides, vulnus, idem, lex, dux* :

Numerus Singularis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Nominativus							
Genetivus	omnis	cuius	fidei	vulneris	eiusdem	legis	ducis
Dativus	omni	cui	fidei	vulneri	eidem	legi	duci
Accusativus	omne	quod	fidem	vulnus	eundem	legem	ducem
Vocativus							
Ablativus	omni	quo	fide	vulnere	eodem	lege	duce

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	omnium	quorum		vulnerum	eorundem	legum	ducum
Dativus	omnibus	quibus		vulneribus	eisdem/iisdem/isdem	legibus	ducibus
Accusativus	omnia	quae		vulnera	eosdem	leges	duces
Vocativus							
Ablativus	omnibus	quibus		vulneribus	eisdem/iisdem/isdem	legibus	ducibus

Praes.	excitad a sunt	iacere	sentis	diffluunt	perdit	fieri	potest
Imp.	excitad a erant		sentiebant	difflebant	perdebat		poterat
Fut.	excitad a erunt	Iacitura esse	senties	diffluent	pperdet	factum iri	poterit
Perf.	excitad a fuere	iacuisse	sensiti	difflexerunt / difflexere	perdidit	factum esse	potuit
Plusp.	excitad a fuerant		senserat	difflexerint	perdidert	Factum fore	potuerat
Fut. Ex.	excitad a fuerint		senseris	diffluxissent	perdiderit		potuerit

4) Να γίνει χρονική

αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : excitada sunt, iacere, sentis, difflexerunt, perdidit, fieri, potest :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **potest** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος.

potest : γ' ενικό οριστική ενεστώτα του ρήματος *possum*, *potui*,-, *posse* : μπορώ

Μέλλοντας

potero
poteris
poterit
poterimus
poteritis
poterunt

Υπερσυντέλικος

potueram
potueras
potuerat
potueramus
potueratis
potuerant

Άσκηση :

Να γίνει γραμματική και συντακτική αναγνώριση των γερονδιακών του κειμένου.

constituenda : ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους του γερονδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο *iudicia*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

revocanda : ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους του γερουδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο fides

comprimendae : ονομαστική πληθυντικού, θηλυκού γένους του γερουδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο libidines

propaganda : ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του γερουδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο suboles

vicienda : ονομαστική πληθυντικού, ουδετέρου γένους του γερουδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο omnia

subveniendum : ονομαστική ενικού ουδετέρου γένους του γερουδιακού, έχουμε απρόσωπη σύνταξη του γερουδιακού, γιατί το γερουδιακό ανήκει σε ρήμα ενεργητικό μεταβατικό που συντάσσεται με αιτιατική

sananda : ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους του γερουδιακού, λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο vulnera

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

omnia → omne.....

tibi → vobis.....

impetu → impetibus.....

servis → severae.....

civili → civilibus.....

vulnera → vulnus.....

nemo → nulli.....

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

ipsius : δοτική πληθυντικού → ipsius.....

quod : αφαιρετική ενικού → quo.....

libidines : γενική ενικού → libidinis.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

tanto : ονομαστική πηθυντικού →tanti.....

ardore : δοτική ενικού →ardori.....

dignitatis : κλητική ενικού →dignitas.....

dux : γενική πληθυντικού →ducibus.....

3) Να δοθούν οι τύποι της παθητικής περιφραστικής συζυγίας που ζητούνται:

γ' ενικό οριστικής παρακειμένου του dico → dicendus, -nda, -ndum fuit.....

β' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα του venio → veniendi, -ndae, -nda eritis.....

α' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα του imitor → imitandi, -ndae, -nda simus.....

γ' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού του caveo → cavendi, -ndae, -nda fuissent.....

απαρέμφατο ενεστώτα του pono → ponendum, -ndam, -ndum esse ponendos, -ndas, -nda esse.....

β' ενικό οριστικής παρατατικού του capio → capiendus, -nda, -ndum eras.....

4) Να κλιθεί η αντωνυμία ipse στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ipse	ipsi
ΓΕΝΙΚΗ	ipsius	ipsorum
ΔΟΤΙΚΗ	ipsi	ipsis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ipsum	ipsos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	ipso	ipsis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ipsa	ipsae
ΓΕΝΙΚΗ	ipsius	ipsarum
ΔΟΤΙΚΗ	ipsi	ipsis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ipsam	ipsas
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	ipsa	ipsis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ipsum	ipsa
ΓΕΝΙΚΗ	ipsius	ipsorum
ΔΟΤΙΚΗ	ipsi	ipsis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ipsum	ipsa
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	ipso	ipsis

5) Να κλιθεί η συνεκφορά **uterque dux** :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	utroque dux	utrique duces
ΓΕΝΙΚΗ	utriusque ducis	utrorumque ducum
ΔΟΤΙΚΗ	utrique duci	utrisque ducibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	utrumque ducem	utrosque duces
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	utroque duce	utrisque ducibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να μετατρέψετε τις φράσεις που ακολουθούν σε ισοδύναμες με το *debeo* + απαρέμφοτο:

Libri scribendi sunt tibi, Ovidi.

→ Tu, Ovidi, debes scribere libros.

Caesar salutandus est nobis.

→ Nos debemus salutare Caesarem.

Cacus interficiendus erat Herculi.

→ Hercules debebat Cacum interficere.

Castra Gallis oppugnanda erant.

→ Galli debebant castra oppugnare.

7) *severis, multa* : Να γραφούν τα παραθετικά τους. Να σχηματίσετε το επίρρημα τους και στους τρεις βαθμούς.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>severis</i>	<i>severioribus</i>	<i>severissimis</i>
<i>multa</i>	<i>plur(i)a</i>	<i>plurima</i>

Επίρρημα

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>severe</i>	<i>severius</i>	<i>severissime</i>
<i>multum</i>	<i>plus</i>	<i>plurimum</i>

8) Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Omnia sunt excitanda tibi uni, C.Caesar.

→ Tu unus, C. Caesar debes omnia excitare.

Μάθημα 34 « Ο Σκιπίωνας ο Αφρικανός και οι Λήσταρχοι »

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B :

A	B
dux	φρουρά
praedo	αρχηγός
praesidium	ληστής
ianua	ναός
domestici	πόρτα
templum	δούλοι του σπιτιού

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το ουσιαστικό dextra, dextrae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : το αριστερό χέρι
Λάθος
- Το ουσιαστικό vestibulum, vestibuli (ουδ. β' κλ.) σημαίνει : τα παιδιά
Λάθος;
- Το ουσιαστικό puella, puellae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η κόρη Λάθος
- Το ουσιαστικό populus, populi (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : ο λαός Σωστό
- Το ουσιαστικό soccer, soceri (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : ο πεθερός Σωστό

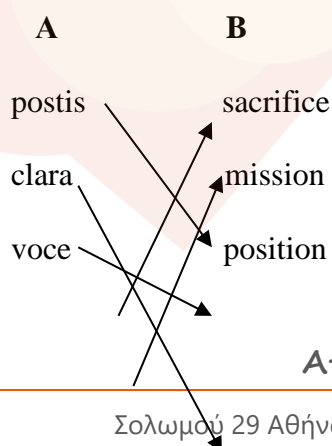
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- veneror, veneratus sum, veneratum, venerari (αποθετικό)(1) = προσκυνώ
- osculor, osculatus sum, osculatum, osculari (αποθετικό)(1)= φιλώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- *adoro, adoratus sum, adoratum, adorari* (αποθετικό) (1) = θαυμάζω
- *saluto, -avi, -atum, -are* (1) = χαιρετίζω επίσημα
- *existimo, -avi, -atum, -are*(1) = νομίζω
- *appropinquo, -avi, -atum, -are* (1) = πλησιάζω
- *nuntio, -avi, -atum, -are* (1) = αναγγέλλω
- *resero, -avi, -atum, -are* (1) = ανοίγω
- *consecro, -avi, -atum, -are* (1) = αφιερώνω
- *iubeo, iussi, iussum, iubere* (1)= διατάζω
- *soleo, solitus sum, solitum, solere* (ημιαποθετικό) (2) = συνηθίζω
- *capio, cepi, captum, capere* (ανήκει στα 15 της 3ης συζυγίας σε -io) (3) = πιάνω
- *animadverto, -verti, -versum, -vertere* (3) = αντιλαμβάνομαι
- *abicio, -ieci, -iectum, -ere* (ανήκει στα 15 της 3ης συζυγίας σε -io) (3) = καταθέτω
- *intromitto, -misi, -missum, -mittere* (3) = βάζω μέσα
- *pono, posui, positum, ponere* (3) = τοποθετώ
- *venio, veni, ventum, venire* (4) = έρχομαι
- *audio, audivi, auditum, audire* (4) = ακούω

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

sanctum voice
 intromitti miracle
 reverterunt clear
 admiratum revert

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **Liternum, Scipio** :

Numerus Singularis

Nominativus	Liternum	Scipio
Genetivus	Literni	Scipionis
Dativus	Literno	Scipioni
Accusativus	Liternum	Scipionem
Vocativus	Liternum	Scipio
Ablativus	Literno	Scipione

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **clara vox, sanctum templum** :

Numerus Singularis

Nominativus	clara vox	sanctum templum
Genetivus	clarae vocis	sancti templi
Dativus	clarae voci	sancto templo
Accusativus	claram vocem	sanctum templum
Vocativus	clara vox	sanctum templum
Ablativus	clarã vox	sancto templo

Numerus Pluralis

Nominativus	clarae voces	sancta templa
Genetivus	clararum vocum	sanctorum templorum
Dativus	claris vocibus	sanctis templis
Accusativus	claras voces	sancta templa
Vocativus	clarae voces	sancta templa
Ablativus	claris vocibus	sanctis templis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των τύπων **praedo, foris, deus, immotrallis, domus, praesidium, quod** :

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	praedonis	foris	dei	immortalis	domus/domi	praesidii/i	cuis
Dativus	praedoni	foris	deo	immortali	domui	praesidio	cui
Accusativus	praedonem	fori	deum	immortalem	domum	praesidium	quod
Vocativus							
Ablativus	praedone	fore	deo	immortali	domo	praesidio	qui

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	praedonum	forium	deorum/deum	immortalium	domuum/domorum	praesidorum	quorum
Dativus	praedonibus	foribus	deis/diis/dis	immortalibus	domibus	praesidiis	quibus
Accusativus	praedones	fores/is	deos	immortales/is	domos	praesidia	quae
Vocativus							
Ablativus	praedonibus	foribus	deis/diis/dis	immortalibus	domibus	praesidiis	quibus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **venerunt, esse, venisse, conlocavit, nuntiaverunt, reserari, intromitti** :

Praes.	veniunt	esse	venire	conlocat	nuntiant	reserari	intromitti
Imp.	veniebant			conlocabat	nuntiabant		
Fut.	venient	futurum esse	venturos esse	conlocabit	nuntiabunt	reseratum iri	intromissum iri
Perf.	venierunt/venere	fuisse	venisse	conlocavit	nuntiaverunt	reseratas esse	intromissos esse
Plusp.	venerant			conlocaverat	nuntiaverant		
Fut. Ex.	venerint			conlocaverit	nuntiaverint	reseratas fore	intromissos fore

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **re(t)ulerunt** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος.

re(t)ulerunt : γ' πληθυντικό, οριστική ενεργητικού παρακειμένου του ρήματος **refero, re(t)ulī, relatum, referre** =αναφέρω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Μέλλοντας

referam
referes
referet
referemus
referetis
referent

Υπερσυντέλικος

retuleram
retuleras
retulerat
retuleramus
retuleratis
retulerant

6) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

esset: β' ενικό υποτακτικής παρακειμένου → fueris

salutatum: γενική γερονδίου → salutandi

venisse: γ' ενικό υποτακτικής ενεργητικού παρατατικού → veniret

animadverterunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού υπερσυντέλικού → animadverterant

existimasset: γ' ενικό υποτακτικής παθητικού παρακειμένου (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο) → existimatus sit

iussit: απαρέμφατο ενεργητικού ενεστώτα → iubere

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

rettulerunt: β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα → refer

venerati sunt: αιτιατική σουπίνου → veneratum

solent: γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο) → soliti erant

posuissent: τα 3 γένη του γερουνδιακού → ponendus, -a, -um

Συντακτικό

Άσκηση :

Να γίνει αναγνώριση των σουπίνων που υπάρχουν στο κείμενο.

salutatum	αιτιατική σουπίνου (του ρ. saluto, -avi, -atum, -āre, α' συζ.). Δηλώνει τον σκοπό της κινήσεως (στο ρ. venerunt).
captum	αιτιατική σουπίνου (του ρ. capio, cepi, captum, capere, γ' συζ.). Δηλώνει τον σκοπό της κινήσεως (στο απρφ. venisse).
auditu	αφαιρετική σουπίνου (του ρ. audio, -ivi, -itum, -ire, δ' συζ.). Δηλώνει την αναφορά στο επίθ. incredibile
admiratum	αιτιατική σουπίνου (του ρ. admiror, admiratus sum, admiratum, admirari, α' συζ. αποθετ.). Δηλώνει τον σκοπό της κινήσεως (στο απρφ. venisse).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

praedonum → ...praedonis.....

ipsum →ipsos.....

praesidium →praesidia.....

ianuae →ianuis.....

clara voce →claris vocibus.....

incredibile →incredibilia.....

domum →domos.....

2) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους παρακάτω ονοματικούς τύπους:

complures: γενική πληθυντικού → complurium

duces: αφαιρετική ενικού → duce

ipsum: αιτιατική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται → ipsos

praesidium: γενική ενικού → praesidii/-i

armis: αιτιατική πληθυντικού → arma

praedones: ονομαστική ενικού → praedo

clara: γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται → clararum

eosque: ίδια πτώση του άλλου αριθμού → eumque

templum: δοτική πληθυντικού → templis

immortalibus: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος → immortalia

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3)α. sanctum: να γραφούν τα παραθετικά του επιθέτου στην ίδια πτώση και γένος.

β. cupide: να γραφούν τα παραθετικά του επιρρήματος.

α. sanctum: συγκριτικός: sanctius

υπερθετικός: sanctissimum

β. cupide: συγκριτικός: cupidius

υπερθετικός: cupidissime

4) Να γίνει συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων του κειμένου: complures, ad eum, eos, armis, voce, venisse, fores, cupide, deis, domum.

complures: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο duces.

ad eum: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την κίνηση σε πρόσωπο στη λέξη venerunt.

eos: υποκείμενο στο venisse (ετεροπροσωπία).

armis: υποκείμενο στην αφαιρετική απόλυτη, ιδιάζουσα, χρονική μετοχή abiectis.

voce: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο nuntianērunt.

venisse: άμεσο αντικείμενο στο ρήμα nuntiaverunt, ειδικό απαρέμφατο. Έχει υποκείμενο το se (ταυτοπροσωπία, λατινισμός).

fores: υποκείμενο στο reserari (ετεροπροσωπία).

cupide: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο osculati sunt.

deis: έμμεσο αντικείμενο στο consecrāre σε δοτική.

domum: επιρρηματικός προσδιορισμός (επιρρηματική αιτιατική) που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο reverterunt.

5) solent: να γραφούν οι ονοματικοί τύποι (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπ' όψιν το υποκείμενο).

Απαρέμφατο

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Παρακείμενος	Συντ. μέλλοντας
solēre	solituros esse	solitos esse	solitos fore

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Μετοχή

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Παρακείμενος	αιτιατ.	αφαιρ.
solentes	solituri	soliti	solitum	solitu

Γερούνδιο

Γεν.	Δοτ.	Αιτ.	Αφαιρ.
solendi	solendo	solendum	solendo

Γερονδιακό

Αρσ.	Θηλ.	Ουδ.
solendi	solendae	solenda

6) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

α) Η πρόταση cum ...existimasset είναι ~~χρονική~~ ή αιτιολογική.

β) Η πρόταση Quod ut praedones animadverterunt είναι ~~χρονική~~ ή αιτιολογική.

γ) Το eosque είναι υποκείμενο ή αντικείμενο στο intromitti.

δ) Το ianuae είναι γενική κτητική ή δοτική ~~αντικειμενική~~ στο postes.

ε) Το deis είναι ~~αντικείμενο~~ ή αφαιρετική ~~οργανική~~ στο consecrare.

7) Να σημειώσετε X στο σωστό ή το λάθος επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

Σωστό Λάθος

- Η γενική του complures είναι complurium. (Σ)
- Ο συγκριτικός του επιρρήματος forte είναι forties. (Λ)
- Το salutatum είναι μετοχή παρακειμένου του ρήμ. salutor. (Λ)
- Η αντίστοιχη πτώση του praesidium στον άλλο αριθμό είναι praesidios. (Λ)
- Το β' ενικό της προστακτικής ενεστώτα του rettulerunt είναι refer. (Σ)
- Το απαρέμφατο μέλλοντα του reserari είναι reseraturas esse. (Λ)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Το απαρέμφατο μέλλοντα του venerati sunt είναι veneratum iri. (Λ)
- Το postes είναι γένους αρσενικού. (Σ)
- Ο υπερθετικός βαθμός του επιρρήματος cupide είναι cupidissime. (Σ)

8) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

α) Η πρόταση cum ...existimasset είναι ~~χρονική~~ ή αιτιολογική.

β) Η πρόταση Quod ut praedones animadverterunt είναι ~~χρονική~~ ή αιτιολογική.

γ) Το eosque είναι υποκείμενο ή αντικείμενο στο intromitti.

δ) Το ianuae είναι γενική κτητική ή δοτική ~~αντικειμενική~~ στο postes.

ε) Το deis είναι αντικείμενο ή αφαιρετική ~~οργανική~~ στο consecrare.

**9) abiectis armis: αφαιρετική απόλυτη, ιδιάζουσα χρονική μετοχή
Να αναλυθεί σε δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση με:**

cum + υποτ. υπερσ. → cum praedones arma abiecissent

postquam + οριστ. παρακ. → postquam praedones arma abiecerunt/-ere

10) Οι παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις α) να συμπτυχθούν σε μετοχές και β) να ξαναγραφούν με παθητική σύνταξη αντί της ενεργητικής.

- Quod ut praedones animadverterunt

quo animadverso

- Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt

His a domesticis Scipioni relatis

- cum ante vestibulum dona posuissent

donis positis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

β) Quod ut a praedonibus animadversum est.
Haec postquam a domesticis Scipioni relata sunt.
Cum ante vestibulum dona posita essent (a praedonibus).

11) Να αντικατασταθούν τα σουπίνα με άλλες εκφράσεις [ή τρόπους] του σκοπού: α.salutatum, β.captum, γ.admiratum

α. Complures praedonum duces forte salutatum ad eum venerunt. (σουπίνο)

- i. Complures praedonum duces forte ad eum venerunt ad salutandum. (εμπρόθετη αιτιατική γερονδίου)
- ii. Complures praedonum duces forte ad eum venerunt salutandi causa/gratia (εμπρόθετη γενική γερονδίου)
- iii. Complures praedonum duces forte ad eum venerunt, ut salutarent (δευτ. τελική πρόταση)
- iv. Complures praedonum duces forte ad eum venerunt, qui salutarent (δευτ. αναφορ. τελική πρόταση)

β. ...cum se ipsum captum venisse eos existimasset (σουπίνο)

- i. cum venisse eos existimasset ad se ipsum capiendum (εμπρόθετη αιτιατική γερονδίου + γερονδιακή έλξη υποχρεωτική)*
- ii. cum venisse eos existimasset sui ipsius capiendi causa/gratia (εμπρόθετη γενική γερονδίου + γερονδιακή έλξη υποχρεωτική)*
- iii. cum venisse eos existimasset, ut se ipsum caperent (δευτ. τελική πρόταση)
- iv. cum venisse eos existimasset, qui se ipsum caperent (δευτ. αναφορ. τελική πρόταση)

γ. ...praedones venerunt virtutem eius admiratum (σουπίνο)

- i. ...praedones venerunt ad virtutem eius admirandam (εμπρόθετη αιτιατική γερονδίου + γερονδιακή έλξη υποχρεωτική)*
- ii. ...praedones venerunt virtutis eius admirandae causa/gratia (εμπρόθετη γενική γερονδίου + γερονδιακή έλξη υποχρεωτική)*
- iii. praedones venerunt ut virtutem eius admirarentur (δευτ. τελική πρόταση)
- iv. praedones venerunt qui virtutem eius admirarentur (δευτ. αναφ. τελική πρόταση)

12) Is fores reserari eosque intromitti (a domesticis) iussit: να τρέψετε τη σύνταξη του απαρεμφάτου από παθητική σε ενεργητική.

Is domesticos fores reserare eosque intromittere iussit

13) Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του σουπίνου του ρήματος που βρίσκεται στην παρένθεση:

1. Caesar tres militesinterfectum..... Ciceronem misit (interficio)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. Id facile.....dictu....., sed difficile (=δύσκολο)factu.....est (dico, facio)
3. Camillus expugnatum..... urbem venit (expugno)

Κείμενο 35 « Ο φιλόσοφος μπροστά στα δεινά της εξορίας»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Το παρόν κείμενο προέρχεται από ένα παρηγορητικό κείμενο του Σενέκα από την εξορία με το οποίο απευθύνεται στη μητέρα του.	Σωστό
Ο Σενέκας είχε αναλάβει την εκπαίδευση του Νέρωνα, ο οποίος προοριζόταν για να γίνει ο μελλοντικός αυτοκράτορας.	Σωστό
Ο Σενέκας ως στωικός φιλόσοφος νιώθει αδύναμος να αντιμετωπίσει τις ταλαιπωρίες της εξορίας.	Λάθος
Οι κόρες του Σκιπίωνα προικίστηκαν από τη φορολογία που εισέπρατταν οι Ρωμαίοι από την Καρχηδόνα.	Λάθος

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

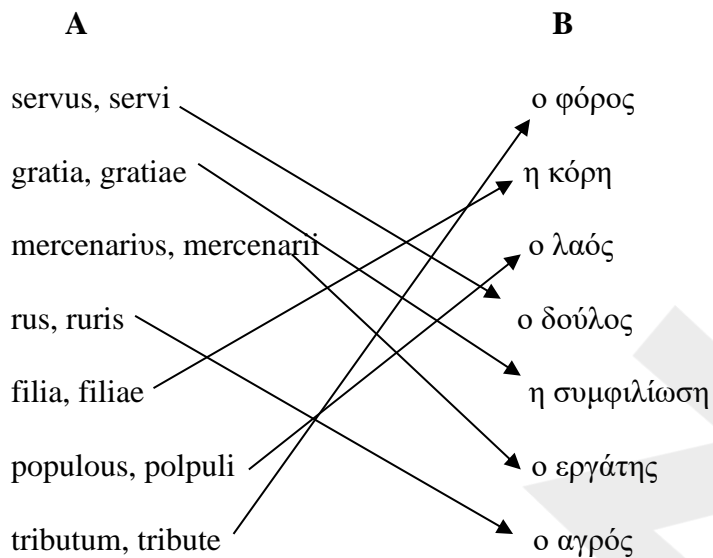
- Unus servus Platoni fuit, nullus Zeroni. Λάθος
- Menenius Agrippa inter patrem et plebem publicae gratiae sequester fuit. Σωστό
- Scipio ad senatum scripsit mercenarium suum discessisse. Λάθος
- Publice Reguli rus curabatur, quia mercenarius, qui id curabat, discessit. Σωστό
- O felices viros puellarum Scipionis, quibus senatus loco soceri fuit! Λάθος

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το ουσιαστικό plebs, plebis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : οι πληβείοι Σωστό
- Το ουσιαστικό vir, viri (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : τα παιδιά Λάθος
- Το ουσιαστικό puella, puellae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η κόρη Λάθος
- Το ουσιαστικό populus, populi (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : ο λαός Σωστό
- Το ουσιαστικό soccer, soceri (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : ο πεθερός Σωστό

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

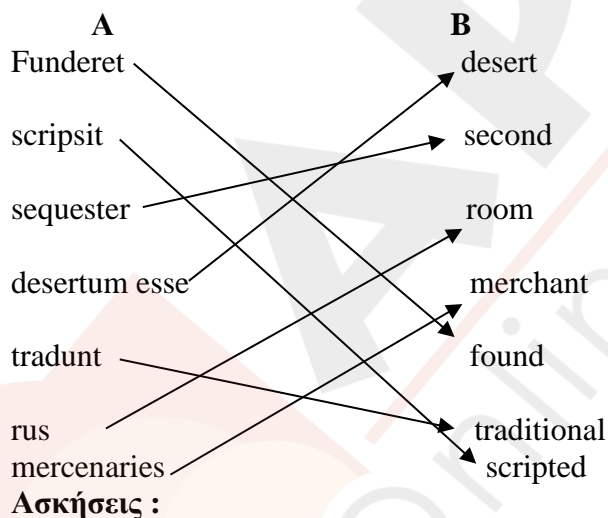
- aerarium, aerarii (ουδ. β' κλ.) = δημόσιο ταμείο
- tributum, tributū (ουδ. β' κλ.) = φόρος
- as, aeris (ουδ. γ' κλ.) = χακός, χρήματα
- senatus, senates (αρσ. δ' κλ.) = Σύγκλητος
- Plebes, plebei (θηλ. ε' κλ.) = πλήβειοι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- curo, curavi, curatum, curare (1) = φροντίζω
- placeo, placui και placitus sum, placitum, placer (2) = φαίνεται σωστό, αποφασίζω
- fundo, fudi, fusum, fundere (3) = τρέπω σε φυγή
- vivo, vixi, xictum, vivere (3) = ζω
- scribo, scripsi, scriptum, scriber (3) = γράφω
- exigo, exegi, exactum, exigere (3) = εισπράττω
- desero, deserui, desertum, deserere (3) = εγκαταλείπω

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

6) Να κλιθούν τα ουσιαστικά Plato(n), Zeno(n)

Numerus Singularis

Nominativus	Plato(n)	Zeno(n)
Genetivus	Platonis	Zenonis
Dativus	Platoni	Zenoni
Accusativus	Platonem/Platona	Zenonem/Zenona
Vocativus	Plato(n)	Zeno(n)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ablativus	Platone	Zenone
------------------	---------	--------

7) Να κλιθούν οι συνεκφορές **mercenaries suos, felix vir**

Numerus Singularis

Nominativus	mercenarius suos	felix vir
Genetivus	mercenarii sum	felicis viri
Dativus	mercenario suo	felici viro
Accusativus	mercenarium suum	felicem virum
Vocativus	-	felix vir
Ablativus	mercenario suo	felici viro

Numerus Pluralis

Nominativus	mercenarii sui	felices viri
Genetivus	mercenariorum suorum	felicium virorum
Dativus	mercenariis suis	felicibus viris
Accusativus	mercenarios suos	felices/is viros
Vocativus	-	felicis viri
Ablativus	mercenariis suis	felicibus viris

8) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **plebs/ plebes, senatus, sequester, filia, rus, dos**

Numerus Singularis

Nominativus						
Genetivus	plebes/plebei	senatus	sequester	filiae	ruris	dotis
Dativus	plebe/plebei	senatu(i)	sequestris	filiae	ruri	doti
Accusativus	plebem	senatum	sequestri	filiam	rus	dotem
Vocativus						
Ablativus	plebe/plebe	senatu	sequestre	filia	rure	dote

Numerus Pluralis

Nominativus						
Genetivus	-	-	sequestrum	filiarum	(rurum)	dotium
Dativus	-	-	sequestribus	filiis/filiabus	(ruribus)	dotibus
Accusativus	-	-	sequesters/is	filias	rura	dots/is

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Vocativus						
Ablativus	-	-	sequestribus	filiis/filiabus	(ruribus)	dots

9) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
tradunt, miseretur, vixerint, scripsit, funderet, placuit, exigeret

Praes.	tradunt	miseretur	vivant	scribit	fundat	placet	exigat
Imp.	tradebant	miseraretur	viverent	scribebat	funderet	placebat	exigeret
Fut.	tradent	miseraturus sit	victuri sint	scribet	fusus sit	placebit	exacturus sit
Perf.	tradiderunt/tradidere	miseratus sit	vixerint	scripsit	fuderit	placuit/ placitum est	exegerit
Plusp.	tradiderant	miseratus esset	vixissent	scripserat	fudisset	placuerat/ placitum erat	exegisset
Fut. Ex.	tradiderint			scripserit		placuerit/ placitum erit	

10) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **funeratus est** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος της αντίθετης φωνής από την οποία είναι.

funeratus est : γ' ενικό οριστικής παθητικού παρακειμένου του ρήματος κηδεύω
funero, funeravi, funeratum, funerare (1) = κηδεύω

Μέλλοντας

funerabor
funeraberis/funerabere
funerabitur
funerabimur
funerabimini
funerabuntur

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Υπερσυντέλικος

funeravissem
funeravisses
funeravisset
funeravissemus funeravissetis
funeravissent

11) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

- fuisse : γ' πληθ. υποτ. μελλ → future sint
- vixerint : α' εν. οριστ. ενεργ. μελλ. → vivam
- funderet : γ' πληθ. υποτ. παθητ. πρκ. → fusi sint
- scripsit : β' εν. προστ. ενεργ. μελλ. → scribito
- curari : απαρ. ενεργ. μελλ. → curaturum esse
- reliquerat : β' πληθ. οριστ. παθ. μελλ. → relinquemini
- conferre : γ' εν. υποτ. ενεργ. ενεστ. → conferat
- fuisse : απαρ. μελλ. → futurum-am-um esse
- vixerint : γ' πληθ. πρκ. → vixerunt/ vixere

Συντακτικό

Ασκήσεις :

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις αιτιολογικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1.quod infelicitur vixerint : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα miseretur, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία, και συγκεκριμένα με υποτακτική παρακειμένου,

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (miseretur) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

2. quoniam Regulus aberat : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα placuit ,εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quoniam, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία(σύγχρονο, ο παρατατικός δείχνει το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα του παρελθόντος).

3. quia nihil illis reliquerat : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα acceperunt, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quia, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (προτερόχρονο, ο υπερσυντέλικος δηλώνει κάτι το συντελεσμένο πριν από κάποιο χρονικό σημείο του παρελθόντος).

4. cum a Carthagine semper tributum ipse exigere : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα aequum erat, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum, γιατί η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας, εκφέρεται με υποτακτική, και συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (exigere) , γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (aequum erat) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

5. quibus populus Romanus loco soceri fuit : δευτερεύουσα αναφορική αιτιολογική πρόταση με όρο αναφοράς την επιφωνηματική αιτιατική viros ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας, κρίσης, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quibus, εκφέρεται με οριστική (fuit) , εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (προτερόχρονο).

E) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

servum → servos

nemo → nulli

sequester → sequestrium

felices → felici

viros → virum

soceri → socerorum

loco → locis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

nemo : δοτική ενικού → nemini

sequester : γενική πληθυντικού → sequestrium

illis : δοτική ενικού → illi

felices : αφαιρετική ενικού → felici

viros : κλητική ενικού → vir

quibus : γενική πληθυντικού → quarum

loco : αιτιατική πληθυντικού → locis

3) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

miseretur : β' εν. οριστ. ενεστ. → miseratur

vixerint : β' πληθ. προστ. ενεργ. ενεστ. → vivite

funderet : β' εν. οριστ. παθητ. ενεστ. → funderis/re

desertum esse : β' εν. προστ. παθ. μελλ. → deseritor

curari : αφαιπ. Σουπίνου → curatu

exigeret : β' πληθ. οριστ. Ενεστ. ενεργ. περιφρ. συζυγίας → exacturi estis

4) Να κλιθεί η αντωνυμία nemo στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

Αρσενικό

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nemo	nulli
Genetivus	nullius	nullorum
Dativus	nemini	nullis
Accusativus	neminem	nullos
Vocativus	-	-
Ablativus	nullo	nullis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nihil	nullae res
Genetivus	nullius rei	nullarum rerum
Dativus	nulli rei	nullis rebus
Accusativus	nihil (nil)	nullas res
Vocativus	-	-
Ablativus	nulla re	nullis rebus

Θηλυκό

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nemo	nullae
Genetivus	nullius	nullarum
Dativus	nemini	nullis
Accusativus	neminem	nullas
Vocativus	-	-
Ablativus	nulla	nullis

Ουδέτερο

5) Να κλιθεί η συνεκφορά unus servus :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	unus servus	-
ΓΕΝΙΚΗ	unius servi	-
ΔΟΤΙΚΗ	uni servo	-
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	unum servum	-
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	uno servo	-

6) felices : Να γράψετε τα παραθετικά του. Να σχηματίσετε το επίρρημα και στους τρεις βαθμούς :

Επίθετο

felices, feliciores, felicissimos

Επίρρημα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Feliciter, felicius, felicissime

7) Να τραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική :

Mercenarius Scipionis discessit et deseruit rus.

→Merceranius Scipionis discessit et ab eo desertum est rus.

8) Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις παρακάτω αιτιολογικές προτάσεις :

a. Nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας ,με το ρήμα dicitur, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία.

b. Enius indignatus est cum Nasica tam aperte mentitus esset.

Αιτιολογική πρόταση, ουσιαστική ως αντικείμενο στο ρήμα indignatus est, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum, γιατί η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας, εκφέρεται με υποτακτική και συγκεκριμένα με υποτακτική υπερσυντελικού mentitus esse, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

c. Murena laudandus est, quod in Asia continenter vixerit.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα laudandus est, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία, και συγκεκριμένα με υποτακτική παρακειμένου vixerit, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

d. Adulescens, quod fortioi erat, hostem hasta transfixit.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα transfixit, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία.

9) Να αναγνωριστούν οι παρακάτω λέξεις με βάση τη συντακτική τους θέση στο κείμενο :

Platoni : δοτική προσωπική κτητική από το fuisse

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

aere collato : αφαιρετική απόλυτη γνήσια

rus : υποκείμενο στο desertum esse (ετεροπροσωπία)

in Africa : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο

curari : υποκείμενο ρήματος placuit, τελικό απαρέμφατο

illis : έμμεσο αντικείμενο στο p. reliquerat

semper : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο exigeret

quibus : δοτική προσωπική χαριστική στο fuit

10) Να αντικαταστήσετε τον επιρρηματικό προσδιορισμό της αιτίας με αιτιολογική πρόταση :

a. Caesar militem laudavit propter virtutem (fortis sum).

Caesar militem laudavit, quod fortis esset.

b. Timore milites fiduciam amiserunt (timeo).

Milites fiduciam amiserunt, quod timebant.

c. Nonnulli pudore remanebant (pudor est alicui).

Nonnulli, quod eis pudor erat, remanebant.

d. Ancilla domini iussu id dixit (iubeo).

Ancilla, quod dominus iusserat, id dixit.

e. Quod illic appensum civitati nomen dedit.

Quod, quia illic appensum est, civitati nomen dedit.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 36 «Μια απόπειρα δωροδοκίας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Ο Δεντάτος αποτέλεσε πρότυπο της αρχαίας αρετής και λιτότητας, καθώς ήταν φανερά αδιάφθορος και ολιγαρκής στον βίο του.

Σωστό

Η απληστία και η τρυφή αποτέλεσαν για τους Ρωμαίους τις κύριες αιτίες της ηθικής παρακμής τους.

Σωστό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο Δεντάτος απέρριψε τα δώρα των Σαμνιτών,
γιατί μπορούσε να αποσπάσει περισσότερα
από τους πλούσιους που εξουσίαζε.

Λάθος

Το χρυσάφι, με το οποίο οι Σαμνίτες προσπάθησαν
να δωροδοκήσουν τον Δεντάτο, προέρχονταν
από το δημόσιο ταμείο τους.

Λάθος

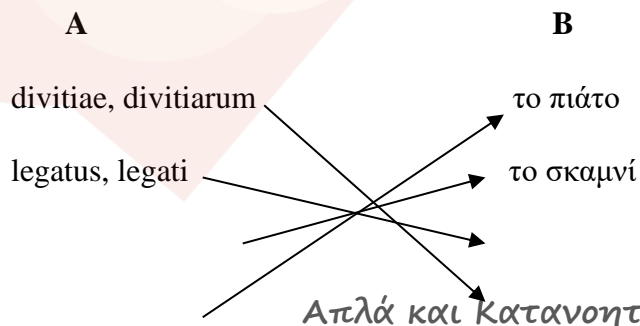
2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- Manius Curie Dentatus non contemnere divitias. Λάθος
- Quodam die venerunt ad eum duces Samnitium. Λάθος
- Manius Curis Dentatus contempsit divitias Samnitium. Σωστό
- Manius Curius Dentatus malle imperare locupletibus. Σωστό

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

scamnum, scamni	ο απεσταλμένος
catillus, catilli	τα πλούτη
pondus, ponderis	το χρυσάφι
aurum, auri	το πρόσωπο
vultus, vultus	το βάρος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το ουσιαστικό frugalitas, frugalitatis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η πληρότητα Λάθος
- Το ουσιαστικό dies, diei (ε' κλ.) σημαίνει : η νύχτα Λάθος
- Το ουσιαστικό focus, foci (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : η φωτιά Σωστό
- Το ουσιαστικό catillus, catilli (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : το ποτήρι Λάθος
- Το ουσιαστικό pondus, ponderis (ουδ. γ' κλ.) σημαίνει : το βάρος Σωστό

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- pecunia, pecuniae (θηλ. α' κλ.) = χρήματα
- locuples, locupletis (αρσ. γ' κλ.) = πλούσιος
- minister, ministri (αρσ. β' κλ.) = απεσταλμένος
- vultus, vultus (ουδ. δ' κλ.) = πρόσωπο
- aurum, auri (ουδ. β' κλ.) = χρυσός

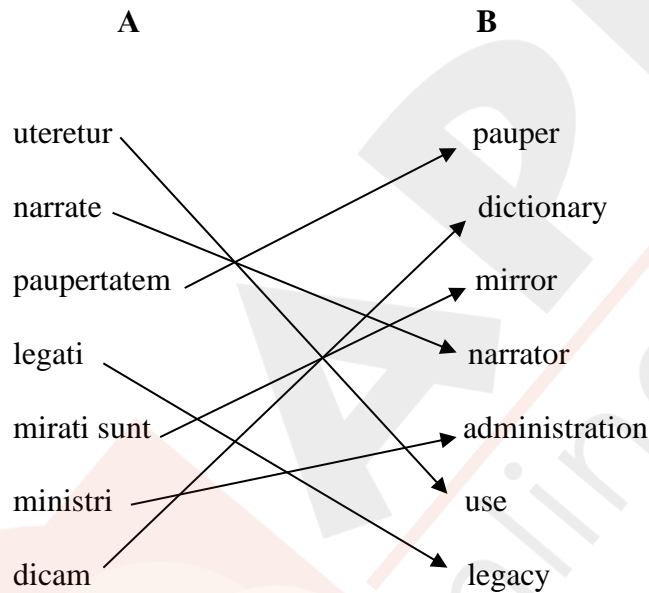
4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- assideo, assedi, assesum, assidere (2) = κάθομαι
- utor, usus sum, uti (αποθ.) = χρησιμοποιώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- mitto, misi, missum, mittere (3) = στέλνω
- solvo, solvi, solutum, solver (3) = λύνω
- narro, narravi, narratum, narrare (1) = αφηγούμαι
- praebeo, praeberi, praebitum, praebere (2) = παρέχω, προσφέρω
- fio, factus sum, fieri (3) = γίνομαι
- venio, veni, ventum, venire (4) = έρχομαι

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά *frugalitas, locuples*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Nominativus	frugalitas	locuples
Genetivus	frugalitatis	locupletis
Dativus	frugalitati	locupleti
Accusativus	frugalitatem	locupletem
Vocativus	frugalitas	locuples
Ablativus	frugalitate	locuplete/i

Numerus Pluralis

Nominativus	-	locupletes
Genetivus	-	locupletum
Dativus	-	locupletibus
Accusativus	-	locupletes
Vocativus	-	locupletes
Ablativus	-	locupletibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **dies quidam, magnum pondus**

Numerus Singularis

Nominativus	dies quidam	magnum pondus
Genetivus	diei cuiusdam	magni ponderis
Dativus	diei cuidam	magno ponderi
Accusativus	diem quendam	magnum pondus
Vocativus	-	magnum pondus
Ablativus	die quodam	magno pondere

Numerus Pluralis

Nominativus	dies quidam	magna pondera
Genetivus	dierum quorundam	magnorum ponderum
Dativus	diebus quibusdam	magnis ponderibus
Accusativus	dies quosdam	magna pondera
Vocativus	-	magna pondera
Ablativus	diebus quibusdam	magnis ponderibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών : **legatus, scamnum, focus, paupertas, locuples, pecunia, legatio**

Nominativus							
Genetivus	legati	scamni	foci	paupertatis	locupletis	pecuniae	legationis
Dativus	legati	scamno	foco	paupertati	locupleti	pecuniae	legationi
Accusativus	legatem	scamnum	focum	paupertatem	locupletem	pecuniam	legationem

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Vocativus							
Ablativus	legate	scamno	foco	paupertate	locuplete	pecuniã	legatione

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	legatum	scamnorum	focorum	paupertatum	locupletum	pecuniarum	legationum
Dativus	legatibus	scamnis	focis	paupertatibus	locupletibus	pecuniis	legationibus
Accusativus	legates	scamnis	focos	paupertates	locupletes	pecunias	legationes
Vocativus							
Ablativus	legatibus	scamnis	focis	paupertatibus	locupletibus	Pecuniis	legationibus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : *utebatur, posset, venerunt, contempsit, attulissent, solvit, fieri*

Praes.	utitur	possit	veniunt	contemnit	afferant	solvit	fieri
Imp.	utebatur	posset	veniebant	contemnebat	afferent	solvebat	
Fut.	utetur		venient	contemnet	allaturi sint	solvit	factum iri
Perf.	usus est	potuerit	venerunt/ venere	contempsit	attulerint	solvit	factum esse
Plusp.	usus erat	potuisset	venerant	contempserat	attulissent	solverat	
Fut. Ex.	Usus erit		venerint	contempserit		solverit	factum fore

5) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

- *utebatur*: β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα → *utaris/-re*
- *posset*: γ' πληθ. οριστικής παρακειμένου → *potuerunt* ή *potuere*
- *contemnere*: οι 4 πτώσεις του γερουνδίου → *contemnendi, contemnendo, contemnendum, contemnendo*
- *venerunt*: β' πληθυντικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα → *venite*
- *mirati sunt*: η μετοχή του μέλλοντα και στα 3 γένη → *miraturus, -a, -um*
- *attulissent*: β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα → *affer*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- solvit: γ' ενικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού → solveretur
- dixit: β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα → dic
- narrate: γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεργητικού υπερσυντελικού → narravissent
- corrumpi: αφαιρετική του σουπίνου → corruptu

6) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

- maxima: αιτιατική πληθυντικού του ουδέτερου γένους στον συγκριτικό βαθμό → maiora
- divitias: γενική πληθυντικού → divitiarum
- eum: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος → ea
- catillo: αιτιατική πληθυντικού → catilla
- pondus: αιτιατική ενικού → pondus
- risu: αιτιατική ενικού → risum
- ineptae: αφαιρετική ενικού αρσενικού γένους στον συγκριτικό βαθμό → ineptiore
- ipsum: δοτική ενικού στο γένος που βρίσκεται → ipsi
- acies: δοτική ενικού → aciei
- pecunia: γενική ενικού → pecuniae

Συντακτικό

Ασκήσεις :

1) Να βρείτε μέσα από το κείμενο τις τελικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1. **quo facilius divitias contemnere posset:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *utebatur*. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *quo*, διότι ακολουθεί επίρρημα συγκριτικού βαθμού (*facilius*) και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*posset*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*utebatur* = παρατατικός) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

2. **ut eo uteretur:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της χρονικής πρότασης που ακολουθεί με ρήμα το *attulissent*. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *ut*, διότι είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*uteretur*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*attulissent* = υπερσυντέλικος) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).
3. **ne dicam:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση (παρενθετική) που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *narrate*. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *ne*, διότι είναι αρνητική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (*dicam*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*narrate*) και αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

die quodam → diebus quibusdam

catillo → catillis

paupertatem → paupertates

magnum pondus → magna pondera

vultum → vultus

risu → risibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

legationis → legationum

locupletibus → locuplete

2) Να γράψετε ό,τι ζητείτε για τους ακόλουθους τύπους :

maxima : γενική πληθυντικού στον συγκριτικό βαθμό → maiorum

assidentem : γενική πληθυντικού → assidentium

eius : αιτιατική πληθυντικού → eos

pondus : δοτική ενικού → ponderi

ineptae : κλητική ενικού → inepta

ministri : γενική πληθυντικού → ministrorum

locupletem : κλητική ενικού → locuples

acie : δοτική ενικού → aciei

pecunia : δοτική πληθυντικού → pecuniis

3) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

utebatur : β' πληθ. προστ. ενεστώτα → utimini

posset : γ' εν. οριστ. ενεστ. και μελλ. → potest/ poterit

praebuit : α' πληθ. υποτ. παθ. παρατ. και υπερ. → praerberemur/ praebiti essemus

mirati sunt : β' εν. οριστ. ενεστ. και μελλ. → miraris/ re

atulissent : β' εν. οριστ. και προστ. ενεργ. ενεστ. → affers/ affer

solvit : α' πληθ. οριστ. ενεργ. μελλ. και υπερ. → solvemus/ solveramus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

malle : β' πληθ. υποτ. ενεστ. και παρατ. → malitis/ malletis

corrumpi : γ' εν. υποτ. και προστ. ενεργ. μελλ. → corrupturus sit/ corrumpito

4) Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν :

Γενική ενικού	Αιτιατική ή ενικού	Αφαιρετική ή ενικού	Γενική πληθυντικού	Αιτιατική πληθυντικού	Αφαιρετική πληθυντικού
cuiusdam	quendam	quodam	quorundam	quosdam	quibusdam
ineptae	ineptam	ineptā	ineptarum	ineptas	ineptis
-	-	-	Samnitum	Samnites	Samnitibus
ponderis	pondus	pondere	ponderum	pondera	ponderibus
auri	aurum	auro	aurorum	aura	auris
aciei	aciem	acie	-	acies	-

5) malle : Να κλίνετε την οριστική και την υποτακτική του ενεστώτα

Οριστική Ενεστώτα

malo
mavis
malvult
malumus
malvultis
malunt

Υποτακτική Ενεστώτα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

1. ~~facilius~~ : επίθετο στον ~~συγκριτικό~~ ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού

malim
malis
malit
malimus
malitis
malint

2. ~~quodam~~: αφαιρετική αρσενικού ή αφαιρετική ουδετέρου γένους

3. ~~forum~~: αιτιατική ενικού του τεταρτόκλιτου ή δευτερόκλιτου ουσιαστικού

4. ~~eis~~: δοτική ή αφαιρετική πληθυντικού

5. ~~eo~~: αφαιρετική αρσενικού ή ουδετέρου γένους

6. ~~vultum~~: αιτιατική ενικού του δευτερόκλιτου ή τεταρτόκλιτου ουσιαστικού

7. ~~solvit~~: γ' ενικό ενεστώτα ή παρακειμένου

8. ~~dicam~~: α' ενικό οριστικής μέλλοντα ή υποτακτικής ενεστώτα

9. ~~me~~: αιτιατική ή αφαιρετική ενικού

7) Να σημειώσετε X στο σωστό ή το λάθος επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- frugalitate: αφαιρετική απομάκρυνσης/χωρισμού στο utebatur . Λάθος
- facilius: επιρρηματικός χρόνου στο posset. Λάθος
- Samnitium (legati): γενική αντικειμενική στο legati. Λάθος
- eis: έμμεσο αντικείμενο σε δοτική στο praebuit. Σωστό
- auri:γενική της ύλης στο pondus. Λάθος
- missum:χρονική μετοχή συνημμένη στο pondus . Λάθος
- risu:αφαιρετική του οργάνου στο solvit. Λάθος
- legationis: γενική αντικειμενική στο ministri. Σωστό
- locupletibus:αντικείμενο στο imperare σε αφαιρετική . Λάθος
- me: αντικείμενο στο vinci. Λάθος

8) a) narrate: να εκφράσετε την απαγόρευση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

nolite narrare // ne narraveritis

b) mementote: να εκφράσετε απαγόρευση χρησιμοποιώντας το ne.

ne meminertis

9) Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε παθητική:

Samnitium divitias contempsit (Dentatus)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

→Divitiae Samnitium contemptae sunt a Dentato

cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent (Samnites)

→cum ad eum magnum pondus auri publice missum allatum esset a Samnitibus
vultum risu solvit (Dentatus)

→vultus risu solutus est a Dentato

10) ut eo uteretur: να δηλωθεί ο σκοπός με όλους τους δυνατούς τρόπους :

- i. qui eo uteretur
- ii. eo usum
- iii. eo utendi causa/gratia
- iv. ad eo utendum

11) Να τρέψετε τις υπογραμμισμένες προτάσεις που ακολουθούν σε μετοχές που να εκφράζουν το προτερόχρονο:

(Dentatus) Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt

→ (Από τη στιγμή που προκύπτει μία κύρια πρόταση, η επανάληψη του εθνικού Samnites-Samnitium είναι αδόκιμη. Γι' αυτό αντικαθιστούμε τη γενική κτητική Samnitium με την αντωνυμία suis που εκφράζει κτήση και έμμεση αυτοπάθεια)

ή
Suis divitiis contemptis Samnites paupertatem Dentati mirati sunt (αντικατάσταση της επαναληπτικής αντωνυμίας με το ουσιαστικό στο οποίο αναφερόταν, άρα δεν δηλώνεται το ποιητικό αίτιο αφού αποτελεί όρο της πρότασης)

(Dentatus) vultum risu solvit et protinus dixit

→ Dentatus vultu risu soluto protinus dixit

12) Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis **spectandum praebuit:** να εκφράσετε τον σκοπό με δευτερεύουσα πρόταση.

Ille se eis praebuit ut spectaretur in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans (τελική πρόταση)

Ille se eis praebuit qui spectaretur in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans (αναφορικο-τελική πρόταση)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 37 « Η κατάρα των εμφυλίων πολέμων»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Η ρωμαϊκή δημοκρατία στις τελευταίες δεκαετίες της αντιμετώπισε μια σειρά από εμφύλιους πολέμους.	Σωστό
Οι εμφύλιοι πόλεμοι των τελευταίων δεκαετιών της ρωμαϊκής δημοκρατίας έληξαν με τη νίκη του Αντώνιου επί του Οκταβιανού στη ναυμαχία του Ακτίου.	Λάθος
Ο Κικέρωνας θεωρεί πως ο ίδιος, μετά την επιστροφή του στη Ρώμη, ακολούθησε μια διαλλακτική πολιτική.	Σωστό
Ο εμφύλιος πόλεμος ωφελεί μόνο τον νικητή και καταστρέφει τους υπόλοιπους.	Λάθος

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

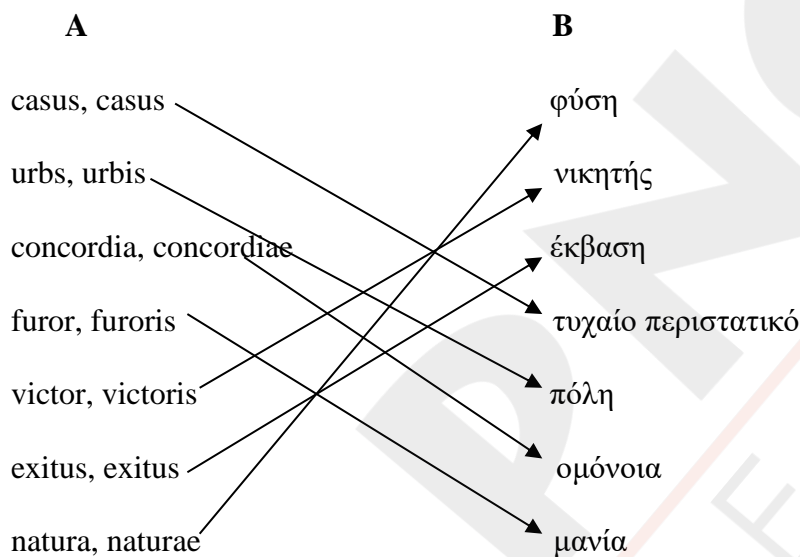
- Cicero omnia et sensit et dixit et fecit, quae ad concordiam pertinerent. Σωστό
- Cicero putat nihil esse bello civil miseries. Σωστό
- Belli civilis exitus talis est, ut ea solum fiant, quae victores velint. Λάθος
- Tantus furor plures cives invaserat, ut pugnare cuperent. Λάθος
- In omnibus bellis victoria victores ferociore reddidit. Λάθος
- Cicero omnia esse miseria in bellis civilibus arbitrabatur, sed nihil esse miseries quam discordiam. Λάθος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

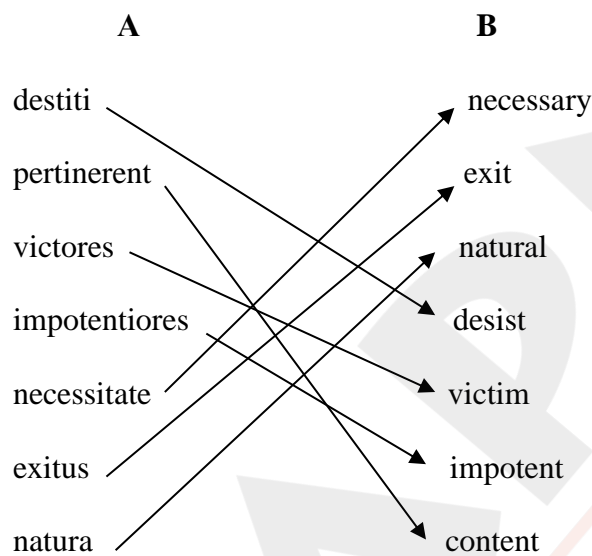
- Το ουσιαστικό locus, loci (αρσ. β' κλ.) σημαίνει : τα πράγματα Λάθος
- Το ουσιαστικό dues, dei (αρσε. β' κλ.) σημαίνει : ο θεός Σωστό
- Το ουσιαστικό concordia, concordiae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η διχόνοια Λάθος
- Το ουσιαστικό victoria, victoriae (θηλ. β' κλ.) σημαίνει : η νίκη Σωστό
- Το ουσιαστικό bellum, belli (ουδ. β' κλ.) σημαίνει : ο πόλεμος Σωστό

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- pertineo, pertinui, pertentum, pertinere (2) = στοχεύω
- deduco, deduxi, deductum, deducere (3) = οδηγώ
- invade, invasi, invasum, invader (3) = καταλαμβάνω
- sentio, sensi, sensum, sentire(4)= αισθάνομαι

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β , βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους.

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- victoria, victoriae (θηλ. α' κλ.) = νίκη
- concordia, concordiae (θηλ. α' κλ.) = ομόνοια
- natura, naturae (θηλ. α' κλ.)= φύση
- necessitas, necessitates (θηλ. γ' κλ.) = ανάγκη
- dues, dei (αρσ. β' κλ.)= θεός
- locus, loci (αρσ. β' κλ.) = τόπος
- urbs, urbis (θηλ. γ' κλ.) = πόλη
- casus, casus (αρσ. δ' κλ.) = τυχαίο περιστατικό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- exitus, exitus (αρσ. δ' κλ.) = έκβαση
- res, rei (θηλ. ε' κλ.) = πράγμα

Γραμματική

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **necessitas, auxilium**

Numerus Singularis

Nominativus	necessitas	auxilium
Genetivus	necessitatis	auxilii/i
Dativus	necessitati	auxilio
Accusativus	necessitatem	auxilium
Vocativus	necessitas	auxilium
Ablativus	necessitate	auxilio

Numerus Pluralis

Nominativus	necessitates	auxilia
Genetivus	necessitatum	auxiliorum
Dativus	necessitatibus	auxiliis
Accusativus	necessitates	auxilia
Vocativus	necessitates	auxilia
Ablativus	necessitatibus	auxiliis

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **aliqui casus, bellum civile**

Numerus Singularis

Nominativus	aliqui casus	bellum civile
Genetivus	alicuius casus	belli civilis
Dativus	alicui casui	bello civili
Accusativus	aliquem casum	bellum civile

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Vocativus	-	bellum civile
Ablativus	aliquo casu	bello civili

Numerus Pluralis

Nominativus	aliqui casus	bella civilia
Genetivus	aliquorum casuum	bellorum civilium
Dativus	aliquibus casibus	bellis civilibus
Accusativus	aliquos casus	bella civilia
Vocativus	-	bella civilia
Ablativus	aliquibus casibus	bellis civilibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **natura, locus, furor, victor, casus, exitus, res**

Numerus Singularis

Nominativus								
Genetivus	naturae	loci	furoris	casus	victoris	casi	exitus	rei
Dativus	naturae	loco	furori	casui	victori	caso	exitui	rei
Accusativus	naturam	locum	furorem	casum	victorem	casum	exitum	rem
Vocativus								
Ablativus	naturā	loco	furore	casu	victore	caso	exitu	re

Numerus Pluralis

Nominativus								
Genetivus	naturarum	locorum	furorum	casuum	victorum	casi	exituum	rerum
Dativus	naturis	locis	furoribus	casibus	victoribus	casorum	exitibus	rebus
Accusativus	naturas	loca	furores	casus	victores	casis	exitus	res
Vocativus								
Ablativus	naturis	locis	furoribus	casibus	victoribus	casis	exitibus	rebus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
subvenerit, veni, destiti, pertinerent, invaserat, cuperent, cognatur

Praes.	subveniat	venio	desisto	pertineant	invadit	cupiant	cogantur
---------------	-----------	-------	---------	------------	---------	---------	----------

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Imp.	subveniret	veniebam	desistebam	pertinerent	invadebat	cuperent	cogerentur
Fut.	subventurus sit	veniam	desistam	pertentura sint	invadet	cupituri sunt	coacri sint
Perf.	subvenerit	veni	destiti	pertinuerint	invasit	cupiverint	coacti essent
Plusp.	subvenisset	veneram	destiteram	pertinuissent	invaserat	cupivissent	
Fut. Ex.		venero	destitero		invaserit		

5) Να γίνει γραμματική αναγνώριση στον τύπο *parta sit* και να κλιθεί η οριστική παρατατικού της άλλης φωνής από την οποία βρίσκεται :

parta sit: γ'ενικό υποτακτική παθητικού παρακειμένου του ρήματος *pario, peperit, partum, pare (3) = γεννώ*

Παρατατικός

peperi
peperisti
peperit
peperimus
peperitis
peperunt/pepere

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

- deducta est : απαρ. ενεργ. μελλ. → deducturam esse
- subvenerit ; γ' εν. οριστ. ενεργ. μελλ. → subveniet
- pertinerent : α' πληθ. υποτ. μελλ. → pertentura simus
- invaserat : β' εν. προστ. ενεργ. ενεστ. → invade
- reddit : γ' πληθ. υποτ. παθητ. παρακ. → redditae
- cogantur : γ' εν. υποτ. ενεργ' πατατ. → cogeret
- velit : β' πληθ. οριστ. μελλ. → voletis

7) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

- deus: κλητ. ενικ. → dues/ dive
- tantus : αφαιρ. πληθ. → tantis
- nihil: δοτ. ενικ. → nulli rei
- civili : γεν. πληθ. → civilium
- ferociore : αφαιρ. ενικ. → ferociore
- tales : γεν. πληθ. → talem

Δ) Συντακτικό

Άσκηση :

Να βρεθούν και να χαρακτηριστούν όλες οι συμπερασματικές προτάσεις του κειμένου :

1.ut [...] salvi esse nequeamus: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το deducta est. Εισάγεται με τον

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (*nequeamus*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*deducta est*: παρακείμενος με σημασία ενεστώτα) και αναφέρεται στο παρόν - μέλλον. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η αντωνυμία *eum*, που υπάρχει στην προηγούμενη κύρια πρόταση, υποδηλώνει ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

2. *ut pugnare cuperent*: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *invaserat*. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική παρατατικού (*cuperent*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*invaserat*) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η αντωνυμία *tantus*, που προηγείται στην κύρια πρόταση, υποδηλώνει ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

3. *ut [...] necessitate esse cogantur*: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *reddit*. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (*cogantur*), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*reddit*) και αναφέρεται στο παρόν - μέλλον. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Οι συγκριτικοί βαθμοί *ferociores/impotentiores*, που προηγούνται στην κύρια πρόταση, έχουν επιτακτική σημασία και υποδηλώνουν ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

E) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

- *deducta est*: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή → *deductum iri*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- *subvenerit*: το α' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή → *subvenissemus*
- *destiti*: το γ' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή → *desistent*
- *facere*: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή → *fac*
- *pertinerent*: το γ' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) → *pertentura sint*
- *invaserat*: η ονομαστική ενικού της μετοχής ενεστώτα και στα τρία γένη → *invadens, invadens, invadens*
- *reddit*: το β' ενικό οριστικής μέλλοντα → *reddes*
- *cogantur*: η αιτιατική του σουπίνου → *coactum*
- *fiant*: η ονομαστική ενικού στα τρία γένη του γερονδιακού → *faciendus, -a, -um*
- *parta sit*: το α' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα ε.φ. → *repererimus*

2) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

- *eum locum*: η αιτιατική πληθυντικού → *ea loca*
- *res*: η γενική ενικού → *rei*
- *qui deus*: η δοτική πληθυντικού → *quibus deis/diis/dis*
- *casus aliqui*: η γενική πληθυντικού → *casuum aliquorum*
- *furor*: η αιτιατική ενικού → *furorem*
- *nihil*: η γενική ενικού → *nullius rei*
- *bello civili*: η ονομαστική πληθυντικού → *bella civilia*
- *ferociore*: η αφαιρετική ενικού → *ferociore*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- tales: η αιτιατική πληθυντικού ουδετέρου γένους → talia
- necessitate: η δοτική ενικού → talia

3) Να κλιθεί το επίθετο **ferox** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferocem	feroces
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferocrm	feroces
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus

4) miserius, ferociores, impotentiores: Να δοθούν οι τρεις βαθμοί των παραπάνω επιθέτων διατηρώντας το γένος, την πτώση και τον αριθμό) και στη συνέχεια να σχηματίσετε τα επιρρήματα και τα παραθετικά τους.

miserius

Επίθετο: miserum, miserius, miserrimum

Επίρρημα: misere, miserius, miserrime

ferociores

Επίθετο: feroces, ferociores, ferocissimos

Επίρρημα: ferociter, ferocius, ferocissime

impotentiores

Επίθετο: impotentes, impotentiores, impotentissimos

Επίρρημα: impotenter, impotentius, impotentissime

5) quam victoria: Να δηλωθεί με ισοδύναμο τρόπο ο β' όρος σύγκρισης.

victoriā (αφαιρετική συγκριτική)

6) omnia, ad concordiam, nihil (το πρώτο), bello, misera, ferociores, natura, bellorum: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παραπάνω λέξεις του κειμένου.

omnia: αντικείμενο στα απαρέμφατα sentire/dicere/facere

ad concordiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα pertinere

nihil (το πρώτο): υποκείμενο στο απαρέμφατο esse (ετεροπροσωπία) /α' όρος σύγκρισης

bello: αφαιρετική συγκριτική (β' όρος σύγκρισης) από τον συγκριτικό βαθμό miserius

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

miseria: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος, omnia

ferociore: κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρήματος, victores.

natura: αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο ρήμα non sint

bellorum: γενική υποκειμενική στο exitus

7) Να δικαιολογηθεί η υποτακτική έγκλιση στις αναφορικές προτάσεις του κειμένου.

quae ad concordiam pertinerent: εκφέρεται με (δυνητική) υποτακτική, γιατί δηλώνει κάτι δυνατό ή ενδεχόμενο να συμβεί.

quae velit victor: εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το fiant της προηγούμενης δευτερεύουσας συμπερασματικής πρότασης.

quorum auxilio victoria parta sit: εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το obsequatur της προηγούμενης δευτερεύουσας συμπερασματικής πρότασης.

8) Να τρέψετε τη συμπερασματική πρόταση, ώστε να δηλώνει το αποτέλεσμα ως ολοκληρωμένη πράξη στο παρελθόν.

Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent.

→ Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cupiverint.

9) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στην παρακάτω πρόταση :

ea victores ferociore impotentioresque reddit.

→ victores ferociore impotentioresque eã redduntur.

10) Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική θέτοντας το ρήμα στην παθητική περιφραστική συζυγία :

Sed tantus furor omnes invaserat.

→ sed omnes invadendi fuerant tanto furori.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 38 « Η μοίρα της Καικιλίας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Οι Ρωμαίοι πίστευαν ότι οι τυχαίες κουβέντες μπορούσαν να αποδειχθούν πολύ σημαδιακές.	Σωστό
Η Καικιλία ήθελε να ζητήσει οiwνό για την κόρη της, η οποία βρισκόταν σε ηλικία γάμου.	Λάθος
Η Καικιλία με την ανηψιά της μετέβησαν σε ένα μικρό ναό και εκεί περίμεναν την εμφάνιση του οiwνού.	Σωστό
Η Καικιλία κουράστηκε από την πολλή ορθοστασία και κάθισε στη θέση που της παραχώρησε η ανηψιά της.	Λάθος
Τα λόγια της Καικιλίας αποτέλεσαν και τον οiwνό που περίμενε με την ανηψιά της.	Σωστό

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

- Caecilia in sacello quodam cum sua filia perdedebat. Λάθος
- Caecilia puellaquae vocem dei expectabant. Σωστό

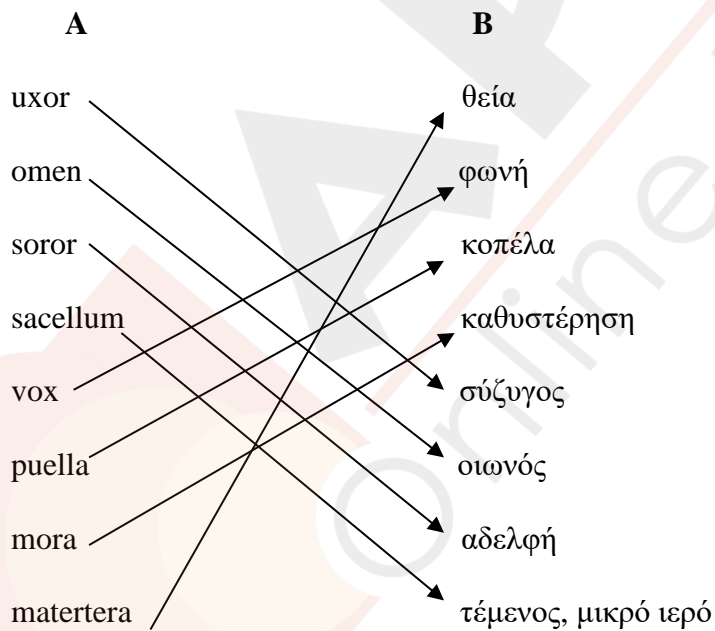
Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Puella longa mora standi fessa errant. Σωστό
- Paulo post res ipsa fidem omnis confirmavit. Σωστό

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

- Το ουσιαστικό matertera, materterae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η γιαγιά Λάθος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- Το ουσιαστικό puella, puellae (θηλ. α' κλ.) σημαίνει : η θεία Λάθος
- Το ουσιαστικό dictum, dicti (ουδ. β' κλ.) σημαίνει : ο λόγος Σωστό
- Το ουσιαστικό sedes, sedes (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η έδρα Λάθος
- Το ουσιαστικό matrimonium, matrimonii (ουδ. β' κλ.) σημαίνει : ο αρραβώνας Λάθος
- Το ουσιαστικό uxor, uxoris (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η σύζυγος Σωστό
- Το ουσιαστικό soror, sororis (θηλ. γ' κλ.) σημαίνει : η αδελφή Σωστό

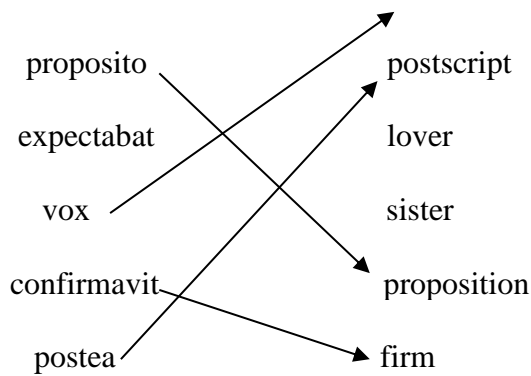
3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- sto, steti, statum, stare (1)= στέκομαι
- persedeo, persedi, persessum, persedere (2)= κάθομαι
- educo, deduxi, deductum, deducere (3)= οδηγώ
- desisto, destiti, -, desistere (3)= σταματώ
- invado, invasi, invasum, invadere (3)= εισβάλλω
- reddo, reddidi, redditum, reddere (3)= επιστρέφω
- cogo, coegi, coactum, cogere (3)= συγκαλώ

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

A	B
soror	expect
libenter	voice

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γραμματική

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά *nox, congruens* :

Numerus Singularis

Nominativus	nox	congruens
Genetivus	noctis	congruentis
Dativus	nocti	congruenti
Accusativus	noctem	congruentem
Vocativus	nox	congruens
Ablativus	nocte/u	congruenti

Numerus Pluralis

Nominativus	noctes	congruentes
Genetivus	noctium	congruentium
Dativus	noctibus	congruentibus
Accusativus	noctes/is	congruentes/is
Vocativus	noctes	congruentes
Ablativus	noctibus	concruentibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **mos priscus, omnem nuptial** :

Numerus Singularis

Nominativus	mos priscus	omnem nuptial
Genetivus	moris prisci	ominis nuptialis
Dativus	mori prisco	omini nuptiali
Accusativus	morem priscum	omen nuptiale
Vocativus	mos prisce	omen nuptiale
Ablativus	more prisco	omine nuptiali

Numerus Pluralis

Nominativus	mores prisci	omnia nuptialia
Genetivus	morum priscorum	ominum nuptialium
Dativus	moribus priscis	ominibus nuptialibus
Accusativus	mores priscos	omnia nuptialia
Vocativus	mores prisci	omnia nuptialia
Ablativus	moribus priscim	omnibus nuptialibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **filia, mora, dictum, sacellum, uxor, mos, res** :

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	filiae	morae	dicti	sacelli	Uxoris	moris	rei
Dativus	filiae	morae	dicto	sacello	Uxori	mori	rei
Accusativus	filiam	maram	dictum	sacellum	Uxorem	morem	rem
Vocativus							
Ablativus	filia	morã	dicto	sacello	Uxore	more	re

Numerus Pluralis

Nominativus							
--------------------	--	--	--	--	--	--	--

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Genetivus	filiarum	morarum	dictorum	sacellorum	Uxorum	morum	rerum
Dativus	filiis/ filiabus	moris	dictis	sacellis	uxoribus	moribus	rebus
Accusativus	filias	moras	dicta	sacella	Uxores	mores	res
Vocativus							
Ablativus	filiis/ filiabus	moris	dictis	sacellis	uxoribus	moribus	rebus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **petit, audiretur, cederet, dixit, confirmavit, duxit, vixit** :

Praes.	petit	audiatur	cedat	dicit	confirmat	ducit	vivit
Imp.	petebat	audiretur	cederet	dicebat	confirmabat	ducebat	vivebat
Fut.	petet		cessura sit	dicet	confirmabit	ducet	vivet
Perf.	peti(v)it	audita sit	cesserit	dixit	confirmavit	duxit	vixit
Plusp.	peti(v)erat	audita esset	cessisset	dixerat	confirmaverat	duxerat	vixerat
Fut. Ex.	peti(v)erit			dixerit	confirmaverit	duxerit	vixerit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **mortua est** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος της φωνής που είναι.

mortua est : γ' ενικό οριστική παρακειμένου του ρήματος morior, mortuus sum, mori (αποθετικό,3) = πεθαίνω

Μέλλοντας

moriar

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

mories/ moriere
moriatur
moriemur
moriemini
morientur

Υπερσυντέλικος

mortuus-a-um eram
mortuus-a-aum eras
<u>mortuus-a-um erat</u>
mortui-ae-a eramus
mortui-ae-a eratis
mortui-ae-a ernat

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

- petit : β' πληθ. υποτ. παθητ. υπερασ. → petiti essetis
- persedebat : β' ενικ. προστ. ενεργ. ενεστ. → persede
- standi : γ' πληθ. προστ. ενεργ. μελλ. → stanto
- cederet : β' εν. υποτ. ενεργ. ενεστ. και μελλ. → cedas/ cessurus sis
- dixit : α' πληθ. υποτ. ενεργ. παρατ. → diceremus
- vixit : γ' εν. οριστ. παθ. μελλ. → viventur

Συντακτικό**Ασκήσεις :**

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις χρονικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1. Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae

sororis: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το fecit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστική (petit: ιστορικός ενεστώτας), διότι η πράξη ενδιαφέρει μόνο από καθαρά χρονική άποψη. Πιο συγκεκριμένα, εκφράζει, σε σχέση με την πρόταση την οποία προσδιορίζει, το σύγχρονο στο παρελθόν και μάλιστα τη συνεχιζόμενη πράξη, στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της κύριας πρότασης. (Έχουμε λατινισμό, αφού γίνεται χρήση της σύνταξης dum + οριστική ενεστώτα, που στα νέα ελληνικά μεταφράζεται με οριστική χρόνου παρατατικού). Η φράση Caecilia, uxor Metelli ανήκει, κατά πρόταξη, στη χρονική πρόταση.

2. dum aliqua vox congruens proposito audiretur: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το exspectabat. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με υποτακτική χρόνου παρατατικού (audiretur), διότι η πράξη δεν ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη, αλλά περιγράφεται και ως προσδοκία ή επιδίωξη. Σε σχέση με την πρόταση που προσδιορίζει, δηλαδή ρην κύρια, δηλώνει το υστερόχρονο στο παρελθόν.

3. dum vixit: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας αναφορικής με ρήμα το amavit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστική (vixit: οριστική παρακειμένου), διότι ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Σε σχέση με την πρόταση που προσδιορίζει (την αναφορική δευτερεύουσα) εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν και μάλιστα την παράλληλη διάρκεια.

Επιπρόσθετες ασκήσεις**Απλά και Κατανοητά η Γνώση!**

1) Να γράψετε δίπλα σε κάθε ελληνική λέξη της στήλης Α τον αριθμό της λατινικής λέξης της στήλης Β με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά.

A	B
ρεπουμπλικάνος (3)	1. nocte
βροτός (7)	2. standi
ίσταμαι (2)	3. res
ους (αυτί) (6)	4. matertera
μητέρα (4)	5. sedes
έδρα (5)	6. audit
νόχτα (1)	7. mortua

2) Να γράψετε δίπλα σε κάθε λέξη της στήλης Α τον αριθμό της λέξης της στήλης Β με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά

A	B
prisco (3)	1. compono
proposito(1)	2. persedeo
sede (2)	3. primus
mortua (5)	4. mater
matrimonium (4)	5. mors

3) Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

- more: γενική ενικού → moris
- omen: δοτική ενικού → omini
- prisco: αιτιατική ενικού στον θετικό βαθμό του θηλυκού γένους → priscam
- filia: αφαιρετική πληθυντικού → filiis & filiabus
- longa: αφαιρετική ενικού στον συγκριτικό βαθμό του ιδίου γένους. →longiore
- sibi: αφαιρετική πληθυντικού του α' προσώπου → (a) nobis
- sede: γενική πληθυντικού → sedum

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- ipsa: αιτιατική πληθυντικού στο αρσενικό γένος → ipsos
- res: δοτική πληθυντικού → rebus
- matrimonium: γενική ενικού → matrimonii/-i

4) Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους:

- petit: β' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου → peti(vi)sti
- fecit: β' πληθυντικό υποτακτικής παθητικού παρατατικού → fieretis
- persedebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου → persedit
- expectabat: α' ενικό υποτακτικής ενεργητικού ενεστώτα → expectem
- audiretur: αφαιρετική σουπίνου → auditu
- dixit: τα 3 γένη του γερουνδιακού → dicendus, -a, -um
- cedo: γ' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ενεργητική φωνή → cesserint
- confirmavit: απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου → confirmavisse
- vixit: γ' ενικό υποτακτικής υπερσυντελικού στη φωνή που βρίσκεται → vixisset
- duxit: γ' πληθυντικό οριστικής παθητικού ενεστώτα → ducuntur

5) Να κλιθεί η αντωνυμία aliqui, aliqua, aliquod στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliqui	aliqui
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquorum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aliquibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquem	aliquos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquo	aliquibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliqua	aliquae
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquarum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aliquibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquam	aliquas
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquā	aliquibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliquod	aliqua
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquorum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aliquibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquod	aliqua
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquo	aliquibus

6) Να κλιθεί η συνεκφορά *mea sedes* :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	mea sedes	meae sedes
ΓΕΝΙΚΗ	meae sedis	mearum sedum
ΔΟΤΙΚΗ	mea sedi	meis sedibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	meam sedem	meas sedes
ΚΛΗΤΙΚΗ	mea sedes	

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	meã sede	mei sedibus
------------	----------	-------------

7) Να γραφούν τα παραθετικά του επιθέτου **multum** και να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός του επιθέτου και στα τρία γένη.

multum plus plurimum

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plures
ΓΕΝΙΚΗ	-	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	-	plures
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plures
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plures
ΓΕΝΙΚΗ	-	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	-	plures
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plures
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plur(i)a

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΓΕΝΙΚΗ	pluris	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	plus	plur(i)a
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plur(i)a
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus

8) Να τρέψετε τη χρονική πρόταση ώστε να δηλώνει μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της προσδιοριζόμενης.

Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit ;

Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vivit, multum amavit;

9) Να αντικαταστήσετε τον τρόπο εισαγωγής της χρονικής πρότασης εισάγοντάς τη με τον ιστορικό – διηγηματικό cum.

Caecilia, uxor Metelli, **dum more prisco omen nuptial petit filiae sororis**, ipsa fecit omen.

Caecilia, uxor Metelli, cum more prisco omen nuptiale petered filiae sororis, ipsa fecit omen.

10) Να αντικαταστήσετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να δηλώνει το υστερόχρονο.

Nam in sacello quodam **nocte** com sororis filia persedebat.

Nam in sacello post quondam noctem cum sororis filiã persedebat.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!